

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Psikoloji Anabilim Dalı
Klinik Psikoloji Bilim Dalı

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FLÖRT ŞİDDETİNE
MARUZ KALIP KALMAMA DURUMLARINA GÖRE BENLİK
SAYGI VE ANKSİYETE DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Tuğçe Nur DURGUN

Danışman
Dr.Öğr.Üyesi Yücel YILMAZ

İstanbul-2022

TEZ TANITIM FORMU

YAZAR ADI SOYADI	: Tuğçe Nur DURGUN
TEZİN DİLİ	: Türkçe
TEZİN ADI	: Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Maruz Kalıp Kalmama Durumlarına Göre Benlik Saygı ve Anksiyete Düzeylerinin İncelenmesi
ENSTİTÜ	: İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
ANABİLİM DALI	: Psikoloji
TEZİN TÜRÜ	: Yüksek Lisans
TEZİN TARİHİ	: 28/01/2022
SAYFA SAYISI	: 84
TEZDANIŞMANLARI	: Dr.Öğr.Üyesi Yücel YILMAZ
DİZİN TERİMLERİ	: Şiddet, Flört Şiddeti, Benlik Saygısı, Anksiyete.
TÜRKÇE ÖZET	: Bu çalışmada; üniversite öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalıp kalmama durumlarına göre benlik saygı ve anksiyete düzeyleri incelenmektedir. Çalışmada temel olarak şiddet, flört şiddeti, benlik saygı ve anksiyete kavramlarının incelenmesi yapılmaktadır. Çalışmanın uygulama bölümünde araştırmanın araştırmanın modeli ve hipotezleri, kullanılan ölçüm araçları, kullanılan istatistik analizler ve analiz bulguları yer almaktadır. Çalışmanın verilerini toplamak için Türkiye’de üniversite okuyan 18-25 yaş arası 357 üniversite öğrencisine anket uygulanmıştır. Elde edilen verilerin çözümlemesinde ise SPSS istatistik analiz paket programı ile kullanılmıştır.
DAĞITIM LİSTESİ	1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne 2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

Tuğçe Nur DURGUN

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Psikoloji Anabilim Dalı
Klinik Psikoloji Bilim Dalı

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FLÖRT ŞİDDETİNE
MARUZ KALIP KALMAMA DURUMLARINA GÖRE BENLİK
SAYGI VE ANKSİYETE DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Tuğçe Nur DURGUN

Danışman
Dr.Öğr.Üyesi Yücel YILMAZ

İstanbul-2022

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez/proje olarak sunulmadığını beyan ederim.

Tuğçe Nur Durgun

.../...../2022

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Tuğçe Nur DURGUN'nun “**Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Maruz Kalıp Kalmama Durumlarına Göre Benlik Saygı ve Anksiyete Düzeylerinin İncelenmesi**” adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Psikoloji Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan

_____
Dr.Öğr.Üyesi Yücel YILMAZ

(Danışman)

Üye

_____
Dr.Öğr.Üyesi Erkal ERZİNCAN

Üye

_____
Dr.Öğr.Üyesi Selim ARPACIOĞLU

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

... / ... / 2022

Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ

Enstitü Müdürü

ÖZET

Bu araştırmada; üniversite öğrencilerinin flört Şiddetine maruz kalıp kalmama durumlarına göre benlik saygı ve anksiyete düzeylerinin incelenmesini amaçlamaktadır. İlişkisel tarama modelinde yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinin demografik bilgilerine ulaşmak amacıyla Sosyo-Demografik Formu, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ile elde edilmiştir. Çalışmanın verilerini toplamak için Türkiye’de üniversite okuyan 18-25 yaş arası 357 üniversite öğrencisine anket uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde, IBM SPSS 22 paket programı kullanılmıştır.

Araştırma sonunda üniversite öğrencilerinin flört Şiddetine maruz kalma durumları ile anksiyete düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu, flört Şiddetine maruz kaldığını ifade eden öğrencilerin anksiyete düzeylerinin daha yüksek olduğu, öğrencilerin flört Şiddetine maruz kalma durumları ile benlik saygısı düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve benlik saygısı ve anksiyete puanları arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Flört Şiddeti, Benlik Saygısı, Anksiyete.

SUMMARY

In this study; The aim of this study is to examine the self-esteem and anxiety levels of university students according to whether they are exposed to dating violence or not. Socio-Demographical Form, Dating Violence Attitude Scale and Rosenberg Self-Esteem Scale were obtained in order to reach the demographic information of university students in the research conducted in the relational screening model. In order to collect the data of the study, a questionnaire was applied to 357 university students between the ages of 18-25 studying at university in Turkey. IBM SPSS 22 package program was used in the analysis of the obtained data.

At the end of the study, there was a significant difference between university students' exposure to dating violence and their level of anxiety, students who stated that they were exposed to dating violence had higher levels of anxiety, and there was a significant difference between students' exposure to dating violence and their level of self-esteem. It was determined that there was a low level of positive and significant relationship between anxiety scores.

Keywords: Violence, Dating Violence, Self-Esteem, Anxiety.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
SUMMARY	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
KISALTMALAR.....	vi
TABLolar LİSTESİ	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL BİLGİLER

1.1. Problem Durumu.....	3
1.2. Araştırmanın Amacı.....	6
1.3. Araştırmanın Önemi.....	6
1.4. Problem Cümlesi.....	7
1.5. Hipotezler.....	7
1.5. Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları.....	7
1.6. Tanımlar.....	8

İKİNCİ BÖLÜM GENEL BİLGİLER

2.1. Flört Şiddeti	9
2.1.1. Şiddet Tanımı.....	9
2.1.2. Flört Tanımı	9
2.1.3. Flört Şiddeti Tanımı.....	10
2.1.4. Flört Şiddeti Türleri	10
2.1.5. Flört Şiddeti Üzerine Teoriler.....	13
2.1.6. Flört Şiddeti Üzerine Yapılan Araştırmalar.....	14
2.2. Genç Yetişkinlik Dönemi	15

2.3. Benlik Saygısı	15
2.3.1. Benlik Saygısı Tanımı	15
2.3.2. Benlik Saygısının Gelişimi	16
2.3.3. Benlik Saygısı Teorileri	18
2.3.4. Benlik Saygısını Etkileyen Faktörler	18
2.3.5. Benlik Saygısı Bileşenleri.....	19
2.3.6. Benlik Saygısıyla İlgili Yapılmış Araştırmalar	19
2.3.7. Benlik Saygısının Etkileri.....	20
2.4. Anksiyete	20
2.4.1. Anksiyete Kavramı	20
2.4.2. Anksiyetenin Tarihçesi	21
2.4.3. Anksiyetenin Klinik Özellikleri.....	21
2.4.4. Anksiyetenin Oluşumu ve Nedenleri	23
2.4.5. Anksiyete (Bozukluğu) Türleri.....	23
2.4.6. Anksiyete ile İlgili Kuramlar ve Yaklaşımlar.....	26
2.4.7. Anksiyete İle İlgili Yapılmış Araştırmalar	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Yöntem	30
3.1.1. Araştırmanın Modeli	30
3.1.2. Çalışma Grubu.....	30
3.1.3. Veri Toplama Araçları	31
3.1.4. Verilerin Toplanması.....	33
3.1.5. Verilerin Analizi.....	34

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

4.1. Anksiyete, Benlik Saygısı ve Flört Şiddetine Yönelik Betimsel İstatistikler ..	35
.....	35
4.2. Flört Şiddetine Maruz Kalan ve Kalmayan Öğrencilerin Benlik Saygısı ve Anksiyete Düzeylerinin İncelenmesi	36
4.3. Anksiyete, Benlik Saygısı ve Flört Şiddetinin Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi	36

4.4. Anksiyete, Benlik Saygısı ve Flört Şiddeti Arasındaki Korelasyon Katsayıları	43
---	----

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE SONUÇ

5.1. Tartışma	44
---------------------	----

5.2. Sonuç.....	49
-----------------	----

KAYNAKÇA	52
-----------------------	-----------

KISALTMALAR

AAB	: Ayrılma Anksiyete Bozukluğu
Akt.	: Aktaran
BAÖ	: Beck Anksiyete Ölçeği
Çev.	: Çeviren
DSM	: Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
Edt.	: Editör
RBSÖ	: Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği
SDBF	: Sosyo-Demografik Bilgi Formu
SM	: Seçici Konuşmamazlık
TDK	: Türk Dil Kurumunda
Vb.	: Ve benzeri
Vd.	: Ve diğerleri
YAB	: Yaygın Anksiyete Bozukluğu

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Araştırma Grubuna Ait Demografik Bilgilerin Frekans ve Yüzdeler Değerleri	31
Tablo 2. Değişkenlere Ait Basıklık ve Çarpıklık Değerleri	34
Tablo 3. Değişkenlere Ait Betimsel İstatistikler	35
Tablo 4. Flört Şiddetine Maruz Kalma Durumuna Göre Bağımsız Gruplar İçin t Testi Sonuçları	36
Tablo 5. Cinsiyete göre bağımsız gruplar için t testi sonuçları	37
Tablo 6. Yaşa göre aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri	38
Tablo 7. Yaşa Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	38
Tablo 8. İlişki durumuna göre bağımsız gruplar için t testi sonuçları.....	40
Tablo 9. İlişki süresine göre aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri.....	41
Tablo 10. İlişki süresine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	42
Tablo 11. Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi Sonuçları.....	43

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Flört Şiddetinin Türleri..... 11

GİRİŞ

Küresel düzeyde ve ülkemizde sıkça tartışılan olgulardan biri olan saldırı davranışı ve şiddet, uzun zamandır sosyal bilimciler ve uygulayıcılar için keşifsel ilgi alanları olmuştur (Berkowitz, 1993). Bununla birlikte, kişilerarası şiddet araştırması, geleneksel olarak aile içi ve çocuk istismarına odaklanmıştır (Briere ve Runtz, 1988; Hotaling ve Sugarman, 1986).

Flört şiddetinin işlevsel bir tanımı üzerinde fikir birliğinin olmaması flört şiddetine ilişkin araştırmaları karmaşık hale getirmektedir. Flört şiddeti, tehdit edici iletişimi, sözlü tacizi veya fiziksel saldırganlığı içerebilen belirsiz bir terimdir. Bu belirsizlik nedeniyle, yaygınlık oranları, belirli araştırmalar için benimsenen tanım kriterlerine bağlı olarak büyük ölçüde farklılaşmaktadır (Lewis ve Fremouw, 2001). Diğer taraftan flört şiddeti araştırmaları daha önce kişilerarası şiddet literatüründe yeterince temsil edilmese de son yıllarda araştırmacılar flört şiddetiyle ilişkili değişkenler hakkındaki bilinenleri önemli ölçüde geliştirmiştir. Bu araştırmalar da göstermektedir ki bir dizi fiziksel ve cinsel şiddeti, duygusal istismarı ve yakın partnerlerin kontrol edici davranışlarını içeren şiddet, dünyadaki tüm ülkelerde meydana gelen ciddi bir sosyal ve halk sağlığı sorunudur (Matud, 2007). Dünya Sağlık Örgütü tarafından Dünyanın farklı 48 popülasyonuna dayalı olarak yürütülen bir çalışmada, kadınların %10 ila %69'unun hayatlarının bir noktasında yakın bir partner tarafından fiziksel saldırıya uğradıkları ortaya konulmuştur (WHO, 2002). Benzer şekilde García-Moreno ve arkadaşlarının (2005) coğrafi, kültürel ve ekonomik olarak çeşitli 10 ülkede 15 farklı bölgede 24.000 kadınla görüşerek yürüttüğü farklı bir çalışmada ortamlar hem ülkeler arasında hem de ülkeler içinde büyük farklılıklar gösterse de, sonuçlar kadınlara erkek partnerleri tarafından uygulanan şiddetin yaygın olduğunu ve ciddi sonuçları olduğunu göstermektedir (García-Moreno vd., 2005).

Araştırmalar flört şiddetinin kısa veya uzun vadede ortaya çıkabilen psikolojik ve fiziksel pek çok soruna yol açtığını ortaya koymaktadır. Bu bulgulara göre kadınlar ağır yaralanmalara maruz kalmış ve önemli ölçüde daha fazla sıkıntı yaşamıştır. Flört şiddetinin fiziksel ve psikolojik sonuçları ise hem akut hem de kroniktir (Magdol vd., 1997; Williams ve Frieze, 2005). Çeşitli ülkelerde yapılan araştırmalar, flört şiddetinin kadınlarda travma sonrası stres bozukluğu, depresyon ve intihar davranışı gibi fiziksel

ve zihinsel sağlık sorunlarıyla ilişkili olduğunu göstermiştir (Diop-Sidib vd., 2006; Matud, 2005). Ayrıca flört şiddetine maruz kalanların gelişimsel bozukluklar ve psikolojik sorunlarla karşılaştkarı bildirilmiştir (Wolfe, 2006).

Flört şiddeti her yaştan çift arasında ortaya çıksa da genç çiftlerde daha sık görülmektedir (Matud, 2005). Garcıa-Moreno ve arkadaşları tarafından (2005) yapılan çalışmada Japonya ve Etiyopya hariç tmlkelerde genç kadınların, özellikle 15 ila 19 yaş arasındakilerin, bir partner tarafından fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalma riskinin daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Problem Durumu

Küresel düzeyde ve ülkemizde sıkça tartışılan olgulardan biri olan saldırı davranışı ve şiddet, uzun zamandır sosyal bilimciler ve uygulayıcılar için keşifsel ilgi alanları olmuştur (Berkowitz, 1993). Bununla birlikte, kişilerarası şiddet araştırması, geleneksel olarak aile içi ve çocuk istismarına odaklanmıştır (Briere ve Runtz, 1988; Hotaling ve Sugarman, 1986). Bu araştırmalarda şiddet olgusu insan bedenine fiziki ve manevi bakımdan zararları olan her türlü davranış olarak nitelendirilmektedir. Şiddet olgusu genellikle toplumun en küçük birimi olan ailede veya evlilik birliği içerisinde meydana gelen çeşitli düzeylerdeki fiziksel müdahale olayına indirgenmektedir. Oysaki şiddet sadece fiziksel olarak değil, farklı çeşitleri de olan bir kavram olup, diğer türleri hem resmi kurumlar boyutunda hem de halk arasında geri planda kalmakta, üzerinde durulmamaktadır. Bazen partnerlerin bir aile haline gelmeden, henüz flört aşamasında iken bile şiddet olayının başlayabildiği bilinmektedir (Dating Violence Research Center, 2002). Bu nedenle şiddetin henüz evlilik öncesi flört döneminde bile sıradanlaştığı ve hayatın normal akışında olan bir durummuş gibi aksettirildiği bilinmektedir. Fakat evlilik öncesi flört döneminde gerçekleşen şiddet literatürde flört şiddeti olarak adlandırılmaktadır. Flört şiddeti, partnerler arasında meydana gelen bir şiddet türüdür ve eşlerin romantik ilişki dönemlerinde yaptıkları sözlü, fiziksel, dijital, cinsel, psikolojik, duygusal ve sosyal kısıtlama şeklindeki her türlü davranış olarak tanımlanmaktadır (Aslan vd., 2008). Başka bir ifade ile flört şiddeti evlilik öncesi sevgililik döneminde, eşi/sevgiliyi/partneri kontrol altında tutmak için, suistimal edici ve saldırganlık içeren her türlü sözlü, psikolojik, ekonomik, fiziki, duygusal veya cinsel söylem veya eylemleri veya bunların bileşimini kapsamaktadır (Dating Violence Research Center, 2002).

Flört şiddetinin işlevsel bir tanımı üzerinde fikir birliğinin olmaması flört şiddetine ilişkin araştırmaları karmaşık hale getirmektedir. Flört şiddeti, tehdit edici iletişimi, sözlü tacizi veya fiziksel saldırganlığı içerebilen belirsiz bir terimdir. Bu belirsizlik nedeniyle, yaygınlık oranları, belirli araştırmalar için benimsenen tanım kriterlerine bağlı olarak büyük ölçüde farklılaşmaktadır (Lewis ve Fremouw, 2001).

Diğer taraftan flört şiddeti araştırmaları daha önce kişilerarası Şiddet literatüründe yeterince temsil edilmese de son yıllarda araştırmacılar flört Şiddetiyle ilişkili değişkenler hakkındaki bilinenleri önemli ölçüde geliştirmiştir. Bu araştırmalar da göstermektedir ki bir dizi fiziksel ve cinsel Şiddeti, duygusal istismarı ve yakın partnerlerin kontrol edici davranışlarını iereren Şiddet, dünyadaki tüm ülkelerde meydana gelen ciddi bir sosyal ve halk sağlığı sorunudur (Matud, 2007). Dünya Sağlık Örgütü tarafından Dünyanın farklı 48 popülasyonuna dayalı olarak yürütölen bir çalışmada, kadınların %10 ila %69'unun hayatlarının bir noktasında yakın bir partner tarafından fiziksel saldırıya uğradıkları ortaya konulmuştur (WHO, 2002). Benzer Şekilde García-Moreno ve arkadaşlarının (2005) coğrafi, kültürel ve ekonomik olarak çeşitli 10 ülkede 15 farklı bölgede 24.000 kadınla görüşerek yürüttüğü farklı bir çalışmada ortamlar hem ülkeler arasında hem de ülkeler içinde büyük farklılıklar gösterse de, sonuçlar kadınlara erkek partnerleri tarafından uygulanan Şiddetin yaygın olduğunu ve ciddi sonuçları olduğunu göstermektedir (García-Moreno vd., 2005).

Araştırmalar flört Şiddetinin kısa veya uzun vadede ortaya çıkabilen psikolojik ve fiziksel pek çok soruna yol açtığını ortaya koymaktadır. Bu bulgulara göre kadınlar ağır yaralanmalara maruz kalmış ve önemli ölçüde daha fazla sıkıntı yaşamıştır. Flört Şiddetinin fiziksel ve psikolojik sonuçları ise hem akut hem de kroniktir (Magdol vd., 1997; Williams ve Frieze, 2005). Çeşitli ülkelerde yapılan araştırmalar, flört Şiddetinin kadınlarda travma sonrası stres bozukluğu, depresyon ve intihar davranışı gibi fiziksel ve zihinsel sağlık sorunlarıyla ilişkili olduğunu göstermiştir (Diop-Sidibé vd., 2006; Matud, 2005). Ayrıca flört Şiddetine maruz kalanların gelişimsel bozukluklar ve psikolojik sorunlarla karşılaştıkları bildirilmiştir (Wolfe, 2006).

Flört Şiddeti her yaştan çift arasında ortaya ıkırsa da genç çiftlerde daha sık görölmektedir (Matud, 2005). García-Moreno ve arkadaşları tarafından (2005) yapılan çalışmada Japonya ve Etiyopya hariç tüm ülkelerde genç kadınların, özellikle 15 ila 19 yaş arasındakilerin, bir partner tarafından fiziksel veya cinsel Şiddete maruz kalma riskinin daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur. Buna göre agresyon içerikli tavır ve davranışların ergenlik ve genç yetişkinlik dönemleri olarak bilinen 16-25 yaş aralığında daha yaygın olarak gerekleşiği ifade edilmektedir (Subaşı ve Akın, 2003). Bu durum üniversite öğrencilerinin flört Şiddeti açısından riskli grup olduğunu göstermektedir. Üniversite yıllarında gençlerin bağımsızlık duygusuyla tanışması,

birçok konuda kişisel kararlarını verme sorumluluğu üstlenmesi ve romantik ilişkilerin daha net bir biçimde yaşanmaya başlaması şiddet algısında yeni bir boyut olan flört şiddetinin tartışılmasına neden olmuştur. (Makepeace, 1981; Kayı vd., 2000; Polat vd., 2006). Bireylerin üniversite dönemlerinde sevilme, ilgi görme, saygı duyulma gibi manevi isteklerinin giderilmemesi, sosyal çevresinde dikkate alınmaması ve çevresindeki diğerlerince sürekli olarak reddedilmesi gibi olumsuz deneyimler, onların sosyal çevrelerine veya kendilerine karşı fevri ve saldırganlık içeren reaksiyonlar vermelerine sebep olmaktadır (Öztürk, 1990). Literatürde üniversite dönemlerinde ergen bireyler arasında romantik ilişkilerin başlatılması, sürdürülmesi ve sona erdirilmesi süreçlerinde bazı problemlerin olduğu belirtilmektedir (Creasey vd., 1999; Knee, 1998; Eidelson ve Epstein, 1982). Araştırmalar üniversite yıllarında, gençlerin flört ilişkilerinde sevgililerini kıskanmak, kısıtlamak gibi çeşitli eylemlerde bulduklarını (Çınkır, 2006), bazen bu olumsuz davranışların fiziksel şiddet boyutuna ulaştığı ve bu tür davranışların günümüzde artma eğiliminde olduğu tespit edilmiştir (Schumacher ve Slep, 2004). Flört şiddeti özellikle önemli bir gelişim ve değişimin yaşandığı üniversite yıllarında öğrenciler üzerinde anksiyete gibi istenmeyen olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir (Dikmen vd., 2018). Anksiyete, en genel anlamıyla tehlike veya talihsizlik korkusunun ya da beklentisinin yarattığı bunaltı veya tedirginlik olarak tanımlanmaktadır (Budak, 2003). Amerikan Psikiyatri Birliği'ne (APA) göre anksiyete, kişiliğin bilinçli bölümünde hissedilen ve ortaya çıkan tehlike sinyalidir. Bu tehdit, kişiliğin içinde, dış ortamda bağımsız veya bağımlı olarak üretilir (APA, 1994). Bir araştırmada Flört şiddetine maruz kalan gençlerin daha fazla depresif ve anksiyete belirtileri gösterdikleri bildirilmiştir (Garthe vd., 2021; Van Ouytsel vd., 2017).

Saldırganlığın birçok yordayıcısı olmasına rağmen, düşük benlik saygısına sahip kişilerin saldırgan ve antisosyal davranışlara daha yatkın olduğu sonucuna varılmıştır (Paulson vd.,1990). Benlik saygısı ile flört şiddeti arasındaki ilişkiye yönelik literatür incelendiğinde, genellikle benlik saygısının olumsuz etkilerinin flört şiddetinin bir sonucu olduğu tespit edilmiştir (Turan, 2020). Benlik saygısı, bireyin kendisi hakkında yapmış olduğu öznel değerlendirmeler ve bu değerlendirme neticesinde meydana gelen duygulanımdır (Chrizanowski, 1981). Mckay ve Fanning (2000), kişinin bireysel kapasite ve yeteneklerinin farkında olması ve bu suretle kendine değer vermesini benlik saygısı olarak tanımlamaktadır. Benlik saygısı, bireyler arasında

meydana gelen ilişki süreçlerinden (Horney, 2008), kişinin sosyal çevresinde tasdik edilmesinden, desteklenmesinden (Adler, 1984) ve kişinin en yakınlarında bulunan diğer bireylerin tutum ve davranışlarının etkisiyle geliştiği bilinmektedir (Rogers, 1947). Tüm bu bulgular anksiyet ve benlik saygısının üniversite yıllarında yaşanan flört şiddeti ile ilişkili önemli bir yapı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durumda üniversite öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalıp kalmama durumlarına göre benlik saygı ve anksiyete düzeylerinin nasıl olduğu araştırılması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada flört şiddetine maruz kalmış üniversite öğrencileri ile flört şiddetine maruz kalmamış üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve anksiyete düzeylerinin incelenmesini amaçlanmaktadır. Ayrıca flört şiddetine maruz kalmış üniversite öğrencileri ile flört şiddetine maruz kalmamış üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve anksiyete düzeyleri arasında sosyo-demografik değişkenlere göre farklılık olup olmadığı da incelenecektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Ülkemizde şiddet vakalarının ve genç nüfus oranının günden güne artması, sıklıkla gençler arasında görülen flört şiddetinin önemli bir halk sağlığı sorunu olarak ele alınmasının önemini gözler önüne sermektedir. Ancak araştırmalar genellikle şiddetin nedenleri ve ilişkide olan faktörler (Yıldırım ve Terzioğlu, 2017; Çakaloz vd., 2020) ile flört şiddetinin sıklığı (Vagi vd., 2015; Karsberg vd., 2018) üzerine yoğunlaşmıştır. Flört şiddetinin nedenleri ve ilişkili olabileceği faktörleri anlamaya çalışmak kadar bu sorunun sonuçları ve etkilerini bilmek de konunun öneminin anlaşılması açısından önemlidir. Çünkü fakat flört şiddeti maruz kalan kişilerde uzun veya kısa vadede istenmeyen olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir. Ancak yapılan literatür araştırmasında flört şiddetinin anksiyete düzeyi ve benlik saygısı ile ilişkisine dair bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu nedenle çalışmanın literatürde yer alan boşluğu dolduracağı ve ileride yapılacak olan çalışmalara referans olabileceği açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırma sonucuda elde edilen bulguların ise bu bağlamda önleyici çalışmaların artmasına da katkı sağlaması açısından önemli olacağı düşünülmektedir.

1.4. Problem Cümlesi

Araştırmanın temel problem cümlesi: Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalıp kalmama durumlarına göre benlik saygısı ve anksiyete düzeyleri nasıldır? Şeklindedir.

1.5. Hipotezler

Araştırmada ele alınan hipotezler aşağıda sıralanmaktadır.

H1 Flört şiddetine maruz kalmamış üniversite öğrencilerinin benlik saygısı düzeyi flört şiddetine maruz kalmış üniversite öğrencilerine göre anlamlı biçimde yüksektir.

H2 Flört şiddetine maruz kalmış üniversite öğrencilerinin anksiyete düzeyi flört şiddetine maruz kalmamış üniversite öğrencilerine göre anlamlı biçimde yüksektir.

H3 Sosyo-demografik değişkenlere göre flört şiddeti, benlik saygısı ve anksiyete düzeyleri farklılaşmaktadır.

H4 Benlik saygısı ve anksiyete düzeyi arasında negatif yönde ilişki vardır.

H5 Flört şiddeti ile benlik saygısı düzeyi arasında negatif yönde bir ilişki vardır.

H6 Flört şiddeti ile anksiyete düzeyi arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

1.5. Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları

Varsayımları:

- Katılımcıların ölçek soruları içtenlikle ve objektif bir şekilde yanıtladıkları varsayılmaktadır.
- Araştırma yöntemi ve veri toplama araçlarının araştırmanın amacına uygun olduğu varsayılmaktadır.

Sınırlılıkları:

- Bu çalışma üniversite eğitimine Türkiye’de devam eden 18-25 yaş aralığında olan ve en az bir ker romantik ilişki yaşamış 357 katılımcı ile sınırlandırılmıştır.
- Araştırma kapsamında incelenen kavramlar literatür ile sınırlıdır
- Katılımcıların benlik saygısı durumları Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği’nin (RBSÖ) ölçtüğü değerlerle sınırlıdır.
- Katılımcıların anksiyete durumları Beck Anksiyete Ölçeği’nin (BAÖ) ölçtüğü değerlerle sınırlıdır.
- Katılımcıların flört şiddeti durumları Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (FŞTÖ)

1.6. Tanımlar

Araştırmada ele alınan kavram tanımları aşağıda yer almaktadır.

Flört Şiddeti: Romantik ilişki içinde partneri kontrol etmeye yönelik, istismar edici ve agresyon içeren sözel, fiziksel, duygusal ve seksüel davranışlarıdır (Dating Violence Research Center, 2002).

Anksiyete: Tehlike veya talihsizlik korkusunun ya da beklentisinin yarattığı bunaltı veya tedirginliktir (Budak, 2003).

Benlik Saygısı: Bireyin sahip olduğu yetenek ve kapasiteyi kabul etmesi ve kendine değer vermesine yönelik bir değerlendirmedir (Mckay ve Fanning, 2000).

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümünde araştırmaya kavramsal ve kuramsal zemin oluşturacaktır. Bu çerçevede flört şiddeti, benlik saygısı ve anksiyete kavramları ile bu kavramlarla ilişkili kuramlar açıklanmaktadır

2.1. Flört Şiddeti

2.1.1. Şiddet Tanımı

Günümüzde şiddet hem dünyada hem de Türkiye'de toplumsal bir sorun haline gelmektedir. Gençler de dahil olmak üzere toplumda şiddet olaylarının arttığı ve yaygınlaştığı ve gençlerin daha fazla risk altında olduğu belirtilmektedir (Ali ve Ali 2015). Şiddet kavramı literatürde farklı disiplinlerden birçok araştırmacı tarafından ele alınan ve tanımlanan bir kavramdır. Bu nedenle üzerinde uzlaşılmış bir şiddet tanımı bulmak zordur. Ancak en genel tanımlama Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından yapılmıştır. Bu tanımlamaya göre şiddet, mağdurun yaralanmasına, ölümüne veya psikolojik zarar görmesine neden olabilecek bir tehdit veya gerçeklik biçiminde başka bir kişiye karşı kasıtlı olarak fiziksel güç kullanımınıdır (DSÖ, 2002). Başka bir tanımda şiddet, öfke ve düşmanlık duygularının baskı ve güç kullanarak karşı tarafa yöneltilmesi sonucu karşı tarafın fiziksel, zihinsel ve sosyal olarak zarar görmesine yol açan bireysel ve toplu hareketlerin bütünü şeklinde açıklanmaktadır (Budak, 2000).

2.1.2. Flört Tanımı

İnsanoğlu yalnız yaşayamayan, başkalarıyla bir arada var olabilen ve yakın duygusal bağları ihtiyaç duyan bir canlıdır. Bu bağın ortaya çıkardığı aşk veya yakın ilişki kimi zaman kişisel bir ilişki, kimi zaman kişisel ilişkinin özel bir ögesi veya özelliği, kimi zaman da bireyin bir başkasına karşı hissettiği belirli bir duygu olarak ortaya çıkmaktadır (Koçak ve Can, 2019). Söz konusu yakın ilişki flört kavramı ile açıklanmaktadır. İngilizce “dating” teriminin Türkçe kullanımını olan flört, evli, nişanlı ya da buna benzer birlikteliği olmayan iki kişi arasında arkadaşlık ilişkisinin ötesinde romantik, cinsel veya duygusal yakınlık içeren ilişki olarak tanımlanmaktadır (Murray ve Kardatzke, 2007). Flört, uzun süreli romantik ilişkiler, kısa süreli romantik ilişkiler,

tek seferlik randevular, tek gecelik ilişkiler, sadece bir cinsel partner, bir veya daha fazla kişiyle takılma, bir grup arkadaşla sohbet etme biçimini alabilir. Bazı ergenler flört etmeyi kararlı tek eşli bir ilişki olarak tanımlarken, diğerleri flört etmeyi bağlayıcı olmayan bir ilişki veya bir kişinin aynı anda birden fazla partnerle olabileceği bir ilişki olarak tanımlar (Demirtaş, 2019).

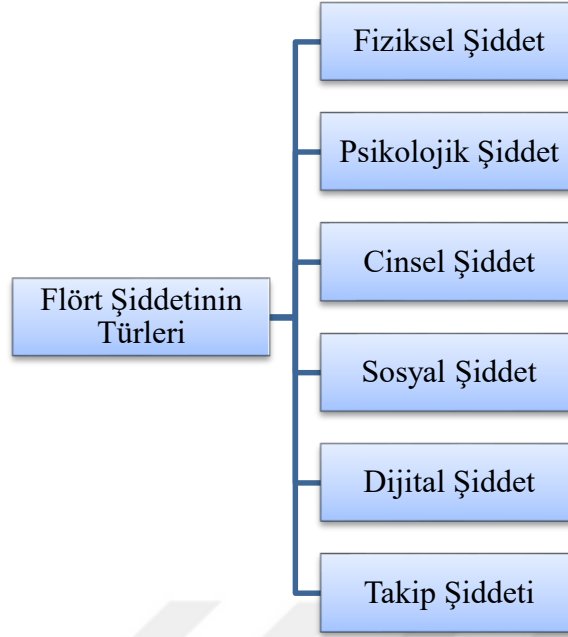
2.1.3. Flört Şiddeti Tanımı

Bireylerarası etkileşimin yoğun olduğu flört sürecinde ilişkiler bir taraftan başka kişilerin ilişkilerinden etkilenirken diğer taraftan da diğer ilişkileri etkilemektedir. Bu sürecin önemli bir özelliği de flört ilişkisinin bitmesi veya nefret, öfke ve sevgi gibi başka duygulara evrilmesidir (Atak ve Tastan, 2012). Bireyler arasında yaşanan şiddet türlerinden birisi olan flört şiddeti bireyin flört ilişkisi içindeki partnerine karşı bilinçli veya bilinçsiz şekilde fiziksel, cinsel, duygusal ve psikolojik şiddet içerikli davranışlarda bulunması olarak tanımlanmaktadır (Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi, 2014). Başka bir tanımlamada flört şiddeti aile içinde yaşanan şiddetten ayrı olarak evli veya evli olmayan kişilerin yakın duygusal ilişkilerinde yaşamış oldukları şiddet şeklinde ifade edilmektedir (Kütük vd., 2018). DSÖ ise flört şiddetini 19-29 yaş arasında birbirlerini tanıyan ya da tanımayan, ilgisi olan ya da olmayan bireyler arasında yaşanan şiddet olarak açıklamaktadır. Flört şiddetinin genellikle ev dışında gerçekleşen, daha çok fiziksel ve cinsel saldırılara ve cinayetlere kadar varabilen bir dizi eylemi içerdiğini vurgulamaktadır (DSÖ, 2015).

2.1.4. Flört Şiddeti Türleri

Romantik yakın ilişkilerde olan kişiler, bazen partnerleriyle yaşadıkları çatışmaları çözmek için partnerlerine karşı şiddet içeren ve ilişkide yıkıcı olabilecek taktiklere başvururlar (Straus, 1979). Flört şiddetine yönelik tanımlar incelendiğinde farklı türlerinin olduğu görülmektedir (Şekil 1).

Şekil 1: Flört Şiddetinin Türleri (Öztürk vd., 2018)

2.1.4.1. Fiziksel Şiddet

Flört ilişkisinde fiziksel şiddet, yakın ilişki içerisindeki partnere yönelik gerçekleştirilen tokat atma, itme, sarsma, yakma, dürtme, saç çekme veya partnere yönelik silah kullanma gibi maksatlı bir şekilde fiziksel güç kullanılan ve ölüm veya yaralanma gibi sonuçlara yol açan davranışlardır (Saltzman vd., 2002).

2.1.4.2. Psikolojik Şiddet

Flört ilişkisinde psikolojik şiddet partnere karşı hareket, söz veya silahla tehdit içerikli davranışlarda bulunmak olarak açıklanmaktadır (Saltzman vd., 2002). Başka bir tanımlamaya göre genellikle sözel olarak aşağılayıcı veya saldırganca davranışlarda bulunmak, alay, tehdit ve kısıtlayıcı tepkiler vermek olarak ifade edilmektedir (O'Leary ve Maiuro, 2001). İftar (2016) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin hem geçmiş yıllarda hem de şimdiki ilişkilerinde daha çok psikolojik şiddete maruz kaldıklarını tespit etmiştir. Partneri aşağılayarak onun neler yapıp yapmayacağını kontrol etmek, ondan bilgi saklamak, ona ait paraları kullanmak, partneri kasıtlı olarak utandıracak veya onu küçük düşürecek davranışlarda bulunmak psikolojik şiddetin diğer formlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Saltzman vd., 2002).

2.1.4.3. Cinsel Şiddet

Flört ilişkisinde cinsel şiddet, partneri cinsel ilişkiye zorlamak veya daha çok cinsel ilişkiye girmek gibi davranışlardır (Saltzman vd., 2002). Flört ilişkisinde cinsel şiddet davranışında tecavüz etme, tecavüz girişi, kürtaj ve doğum kontrolü gibi davranışlar da görülmektedir (Miller vd., 2007). Bunun dışında partnere cinsel ilişki için fiziksel güç kullanmak, gönülsüz olmasına rağmen onunla cinsel birliktelik yaşamak veya cinsel teması kötüye kullanmak gibi diğer formlar da cinsel şiddet içerikli davranışlardır (Saltzman vd., 2002).

2.1.4.4. Sosyal Şiddet

Partnerin arkadaş çevresi ile iletişimini engellemek ve onu kısıtlamak, partneri yasa dışı aktivitelere yönlendirmek, özel yaşantısına veya eşyalarına zarar verici davranışlarda bulunmak sosyal şiddet içerikli davranışlar içerisindedir (Saltzman vd., 2002).

2.1.4.5. Dijital Şiddet

Sürekli olarak partneri telefonla arama, kısa mesaj gönderme, sosyal medya hesapları üzerinden partnerin kimlerle iletişime girdiğini kontrol etme gibi davranışlar sıkça görülen dijital şiddet davranışlarıdır (Koçak ve Can, 2019). Dijital şiddet flört ilişkisinde kişinin partnerini kısa mesaj ve mail gibi dijital araçlarla tehdit etmesi veya ona şantaj yaparak zarar vermesini içeren her türden faaliyet olarak tanımlanmaktadır (Steinhaver, 2008). Görüldüğü gibi dijital şiddet geleneksel şiddet olgusuna ait bütün özellikleri taşımaktadır.

2.1.4.6. Israrlı Takip Şiddeti

Israrlı takip, bir kişinin cinsel istek ya da yöneliminden dolayı partnerlerine yönelik gizli ya da açık şekilde sarkıntılık ve taciz davranışı olarak nitelendirilecek fiilleri belirli bir süreklilik ve bütünlük içerisinde takip etmesidir (Wells, 1997). Başka bir ifadeyle bir kişinin belirli bir zamanda aşırı rahatsızlığa neden olacak biçimde veya bütüncül olarak değerlendirildiğinde taciz veya sarkıntılık olarak nitelendirilecek bir davranışı gerçekleştirme veya gerçekleştirme ihtimali bulunması olan davranışlar ile takip altına alınmasıdır (Lawson-Cruttenden, 1996).

Flört şiddeti kavramı anlaşılması ve detaylı şekilde ele alınması açısından her ne kadar sınıflandırılmış ve farklı başlıklar altında ele alınmış olsa da yapılan tanımlamalar flört şiddetinin genel olarak fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet davranışları ile içiçe olduğunu ve bu sınıflamaların birbirlerini takip ettiğini ortaya koymaktadır.

2.1.5. Flört Şiddeti Üzerine Teoriler

Literatürde flört şiddetinin anlaşılması ve yapısının ortaya konulması adına pekçok yaklaşım bulunmaktadır. Literatüre bakıldığında flört şiddeti konusundaki kuramsal yaklaşımların farklı başlıklar altında ele alındığı görülmektedir. Bu gruplandırma sınıflandırma yapılırken flört şiddeti üzerinde etkili olan faktörler dikkate alınmıştır. Aralarında bazı farklılıklar olsa da bu yaklaşımlar toplumsal yapı, sosyal ve ekonomik kaynaklar ile sosyal statü gibi etmenlere vurgu yapmaktadır (Larsen, 2016).

2.1.5.1. Sosyal Öğrenme Teorisi

Bu yaklaşım flört şiddeti konusunda yapılan araştırmalarda bireylerarası yaklaşıma temel olmaktadır. Bu yaklaşım bireylerin flört şiddeti de dahil olmak üzere farklı türdeki saldırganlık davranışlarını edimsel koşullanma, klasik koşullanma ve gözlem yoluyla öğrenme gibi temel ilkeler yoluyla edildiğine vurgu yapmaktadır (Bandura, 1977). Bu yaklaşım ile tutarlı olarak flört şiddetine başvuranların ailelerinde flört şiddetine tanık oldukları ve fiziksel istismara uğradıkları saptanmıştır (Dutton vd., 1996; Kwong vd., 2003). Sosyal öğrenme kuramı flört şiddetinin çocukluk yıllarında sosyal referans veya sosyal modelleme yoluyla ortaya çıktığını savunmaktadır. Buna göre çocukluk yıllarında doğrudan fiziksel şiddete maruz kalan veya buna şahit olan kişilerin yetişkinlik yıllarında sorunların çözümü için şiddete yöneldikleri belirtilmektedir. Bu durumu destekleyen araştırmalarda çocukluk yıllarında şiddeti deneyimleyen kişilerin ilerleyen yıllarda şiddete başvurdukları ortaya konulmuştur (Hotaling ve Sugarman, 1986; Shook vd., 2000).

2.1.5.2. Bağlanma Teorisi

John Bowlby tarafından geliştirilen bağlanma kuramı bireyin kendisi ve kendisi açısından önemli olan diğerleri ve onlar tarafından paylaşılan ilişkileri içeren bir modeldir (McVay, 2012). Bu yaklaşıma göre çocuğun erken dönemdeki bağlanma ilişkisi onun yaşamı boyunca gelişimi ve ilişkileri üzerinde etkili olmaktadır (Bowlby, 1988). Erken dönemde güvensiz bağlanma ilişkisi sonraki yaşantıda bireyin duygusal ilişkilerinde düzensizliğe neden olmaktadır (Keiley, 2002). Hazan ve Zeifman (1999) yaptıkları çalışmada bebek ile bakım veren arasındaki bağlanma örüntüsünün bireyin ilerleyen yıllarında kurduğu romantik ilişkinin psikolojik ve fiziksel sağlık üzerinde benzersiz bir güce sahip olduğunu ortaya koymuşlardır. Araştırmalar güvenli bağlanma örüntüsü geliştiren kişilerin flört ilişkilerinde yüksek memnuniyetin yanında çatışma çözme becerisine ve daha iyi iletişime sahip olduklarını ortaya koymaktadır (Feeney, 1999; Mikulincer ve Shaver, 2007). Flört ilişkisinde daha etkin iletişim kurabilen çiftler arasında şiddet olgusunun daha az yaşanması beklenmektedir.

2.1.6. Flört Şiddeti Üzerine Yapılan Araştırmalar

Flört şiddeti literatürde farklı disiplinlerden birçok araştırmacı tarafından ele alınan bir konu olmuştur. Araştırmacılar flört şiddetinin yaygınlığını, demografik değişkenlerle ilişkisini, nedenlerini ve sonuçlarını ele alan çeşitli araştırmalar yürütmüşlerdir. Kaya ve arkadaşları (2000) üniversitede eğitim gören 700 kadını dahil ettikleri çalışmalarında katılımcıların %84'ünün cinsel şiddete maruz kaldıklarını şiddet faillerinin ilk sırasında sevgililerin olduğunu tespit etmişlerdir. Karatay ve (2018) yaptığı bir araştırmada flörtüne şiddet uygulama davranışı bakımından kadınlar ve erkekler arasında anlamlı fark bulunmamaktadır.

Şimşek ve Kavas (2018) ise flört şiddeti üzerine yaptıkları bir araştırmada, erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum cinsiyete göre anlamlı bir düzeyde farklılaşmakta olduğunu ve buna göre erkek öğrencilerin erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumları kız öğrencilere göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yine aynı araştırma sonucunda, araştırmanın değişkenleri olan benlik saygısı ile flörtte fiziksel şiddete yönelik tutum arasında hem erkeklerde hem de kadınlarda pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna göre benlik saygısı arttıkça erkeğin de kadının da flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumu

da olumlu yönde artmakta olduğu, kişilerin kendileriyle ilgili algıları olumlu düzeyde artış gösterdikçe flörtte fiziksel şiddete olan eğilim de olumlu yönde artmakta olduğu görölmüştür.

Sezer ve Sumbaş (2018) yapmış olduğu bir araştırmada cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde erkeklerle kadınlar arasında çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri açısından farklılık görölmüştür. Araştırma sonucuna göre erkekler çiftler arasındaki şiddeti daha fazla kabul etmektedirler.

Polat ve arkadaşları (2006) 164 üniversite öğrencisini dahil ettikleri araştırmalarında erkek öğrencilerin %41'inin kadınların ise %50'sinin partnerinden en az bir defa fiziksel şiddet gördüğünü, Katılımcıların %36'sının ise bir şekilde fiziksel şiddete maruz kaldıklarını ortaya koymuşlardır.

2.2. Genç Yetişkinlik Dönemi

Genç yetişkinlik dönemi kimliğin biçimlendiği, meslek edinmenin gerçekleştiği, uz un vadeli eř seçiminin gerçekleştirildiği ve böylece ebeveynden bağımsızlık kazanılan 17-40 yaş aralığını ifade etmektedir (elen, 2007). Genç yetişkinlik döneminde birey çocukluk ve ergenlik dönemine geçerek duygusal ve ekonomik açıdan bağımsız olmaya başlamaktadır. Böylece birey sosyal hayatta kendisine yer bulma mücadelesi göstermektedir. Birey bu dönemde kurduğu yakın ilişkiler uzun vadeli eř seçimi açısından önemlidir (Eryılmaz, 2004). Genç yetişkinlik dönemi bireyin kimlik arayışından çıkararak kendi kimliğini diğer kişilerle kaynaştırmaya çaba gösterdiği bir dönemdir. Bu dönemde genç yetişkin yakın ilişkiler kurmaya isteklidir (Eryılmaz, 2004).

2.3. Benlik Saygısı

2.3.1. Benlik Saygısı Tanımı

Benlik kavramı, psikolojide araştırmacıların en sık araştırma yaptıkları kavramlardan birisidir. Genel olarak benlik, bireyin kendisiyle ilgili düşünceleri, inançları ve kişisel özellikleri hakkında sahip olduğu bilgileri ifade etmektedir (Gecas, 1982). Türk Dil Kurumunda (TDK) ise benlik bir kişinin kişiliği, öz varlığı, onu kendisi yapan şeyler, şahsiyet ve kendilik olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2021).

Bireyin kendisiyle ilgili düşünceleri ve kendisi hakkında yaptığı değerlendirmeler onun nasıl biri olduğunu ve davranışlarını belirleyen temel faktörlerdendir (Mann vd., 2004). Benlik saygısı ise bireyin kendisine yönelik tutum, duygu ve düşüncelerinin bütünüdür. Birey kendini değerlendirme sürecinde olumlu bir tutum ve algıya sahipse benlik saygısı yüksek olmakta, bu süreçte olumsuz bir tutum sergiliyorsa benlik saygısı düşük olmaktadır (Rosenberg, 1986). Başka bir tanımlamaya göre benlik saygısı, bireyin kendisini sevmesi, öncelik vermesi, ihtiyaçlarını karşılaması ve itibarlı bir konuma getirmesidir (McMahon, 2009). Flouri'ye (2006) göre benlik saygısı, bireyin genel olarak kendisini veya benlik kavramını değerlendirmesinin miktarını belirleyen bir yapıdır. Coopersmith'e (1967) ise benlik saygısını, bireyin benlik kavramını zihninde değerlendirerek kendini başarılı, yetenekli, önemli ve değerli olarak algılama derecesi olarak açıklamaktadır.

2.3.2. Benlik Saygısının Gelişimi

Yüksek veya düşük benlik saygısı, bireyin yaşamındaki olaylarla nasıl baş ettiğini ve ilişkilere bakışını belirlemede önemli bir rol oynar (Duclos ve Kunal, 2010). Çocukluk ile birlikte gelişen benlik saygısı yaşamsal olaylarla şekillenerek belirli bir süreden sonra tutarlı bir hal almaktadır. Ayrıca benlik saygısı bireyin becerileri ve başarıları, stresle başa çıkma yeteneği ve sosyal ilişkileri üzerinde de etkili olmaktadır (Özkan, 1994). Bunun için benlik saygısının bireyin kişiliğinin oluşumunda, kariyerinde, sosyal ilişkilerinde ve ruh sağlığındaki etkisinin önemli olduğu düşünülmektedir. Benlik duygusu doğumla birlikte gelen bir duygudur. Ancak çocuk doğduğunda kendisi ile başkaları arasında ayırım yapamaz iken zaman içerisinde yaşı ilerledikçe kendisi ile çevresi ayrıntısında ayırım yapmaya başlamaktadır. Bu durumda benlik saygısı bireyin yaşamsal deneyimleri sonucunda kurduğu ilişkiler ve çevre ile etkileşimleri sonucunda gelişen bir olgudur (Yılmaz, 2009). Sosyalleşen birey çevresiyle etkili iletişim kurmaya başladıkça sosyal çevresinin kendisi açısından önemi artmaktadır. Bireyin ebeveynleri, çevresi ve akranlarıyla kurduğu ilişki onun geleceğini şekillendirmekte ve benlik oluşumuna katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla çocukların yaşadıkları olaylar hayatlarında bazı izler bırakır. Kendisine sürekli hakaret edilen ve aşağılanan çocuklar olumsuz benlik saygısına sahip olurken belirli bir süreden sonra kendisinden nefret etmeye başlar. Bu nedenle bireyin benlik saygısı

ilişki içinde olduğu kişiler ile yaşadığı deneyimler sonucunda oluşmaktadır (Kan, 2018).

2.3.2.1 Genç Yetişkinlik Döneminde Benlik Saygısı Gelişimi

Genç yetişkinlik döneminde birey sağlam dostluklar kurmaktadır. Bireyin kurduğu samimi ve güçlü arkadaşlık ilişkileri ve dostluklar benlik saygısının yüksek olmasına ortam hazırlamaktadır. Çevresi ile iyi ve uyumlu ilişki kuramayan genç yetişkinler ise düşük benlik saygısı geliştirmektedir (Kan, 2018). Araştırmalar genç yetişkinlik döneminin benlik saygısına etkisi açısından riskli bir dönem olduğunu ortaya koymaktadır. Genç yetişkinlik dönemine kadar benlik saygısını bir şekilde geliştiren ve devam ettiren bireyler bu dönemde benlikle ilgili farklı kavramları yeniden değerlendirmeye almaktadır. Bu dönemde bireyler kim olduklarını, nasıl biri olduklarını ve olacaklarını, düşüncelerini ve hislerini gözden geçirmektedir. Böylece geçmiş yaşantılarını yeniden değerlendirmektedir. Bireyin önceki dönemde oluşturduğu benlik gelişimi genç yetişkinlik dönemindeki benlik saygısını etkilemektedir. Genç yetişkinlik döneminde bireyin benlik saygısı bazı faktörlerden önemli ölçüde etkilenmektedir. Bunlar; bireyin yakın çevresi ile ve ailesi ile kurduğu ilişkiler ve kurumsal çevre ile kurduğu ilişkilerdir (Yörükoğlu, 1993).

Genç yetişkinlik dönemi gelişimsel alanlardan birisi bilişsel gelişimdir. Bilişsel gelişim sürecinde birey soyut düşünme becerisini geliştirmektedir. Bu dönemde genç birey özellikle huy ve davranışlarını sıkça gözden geçirmektedir. Benlik saygısı açısından oldukça önemli olan bu faktörler bireyin yaşamının bu yıllarında bedeni ile ilgili düşüncelerini şekillendirmekte ve buna yönelik tepkilerini etkilemektedir. Bu durum genç bireyin kendi benliği ile ilgili saygısını ortaya çıkarmaktadır. Dış görünüşünden ve fiziğinden rahatsız olmayan genç birey olumlu benlik saygısı geliştirmektedir. Buna karşın dış görünüşünden ve fiziğinden memnun olmayan genç bireyler ise olumsuz benlik saygısı geliştirmektedir. Genç yetişkinlik döneminde bireyin dış çevresinden aldığı beğenilme ve kabul edilme duygusu benlik saygısını olumlu yönde etkilemektedir. Buna karşın dış çevreden gelen olumsuz ve örseleyici tepkiler genç bireyin benlik saygısını olumsuz etkilemektedir (Garland vd., 2012).

2.3.3. Benlik Saygısı Teorileri

Literatürde benlik saygısını ele alan farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Genel olarak bu yaklaşımları iki kategoride ele almak mümkündür.

Psikanalitik Kurama Göre Benlik Saygısı: Psikanalitik kuramının kurucusu Freud, benliği bireyin gerçeklik ilkesine göre hareket eden ve içsel dürtüler ile bireyin dış dünya ile arasındaki dengeyi sağlayan gerçekçi değerlendirmeler yapabilen ve mantıklı düşünen bölümü olarak açıklamaktadır (Bacanlı, 2002). Psikanalitik yaklaşıma göre benlik egonun karşılığını oluşturmaktadır. Alt benliğin karşılığı ise id'dir. İd, haz odaklı hareket etme anlamına gelir ve doğuştan gelmektedir. Bu oldukça bencildir, tek amacı ihtiyaçları karşılamaktır. Bu nedenle toplumsal ve fiziksel sınırları dikkate almamaktadır. Bireyin benliği ise İd'den ayrılmaya başlayarak gelişmektedir. Benliğin temel ilkesi gerçekliktir. Ego ise alt benliğin beklentilerinin karşılanmaması durumunda yaşanan gerilimi azaltmaktadır. Benliğin son aşamadaki gelişimi ise üst benliktir. Bunun diğer adı süperego'dur. Bireyin içerisinde yaşadığı toplumda etkili bir şekilde var olmasını sağlamaktadır. Üst benlik bireyin çevresi ile kurduğu etkileşim sonucunda ortaya çıkan bir yapıdır ve benliğin vicdani yönünü temsil etmektedir (Duman, 2016).

Varoluşçu Yaklaşıma Göre Benlik Saygısı: Bu yaklaşıma göre benlik saygısı bireyin yaşantısının önemsizliği ile ilgili kaygılarını azaltan bir araç olarak toplum içerisinde kendisini önemli bir birey olarak algıladığında ortaya çıkmaktadır. Bireyin kendisini önemli bir kişi olarak hissetmesi içerisinde yaşadığı topluma sosyal açıdan önemli katkısı olduğunu düşünmesi yaşamı ile ilgili kaygılarını engellemektedir (Hamarta, 2004). Dolayısıyla benlik saygısı bireyin yaşadığı kaygıyı engelleyen tampon görevini görmektedir.

2.3.4. Benlik Saygısını Etkileyen Faktörler

Benlik saygısı; bireyin ebeveynin öz ve üvey olması, eğitim seviyesi, hayatta olup olmaması, mesleği, aile yapısı, gelir durumu ve kardeş sayısı gibi bazı sosyo demografik faktörler ile ilişkilidir. Bunun yanında bireyin anne ve babası tarafından istenen bir kişi olup olmadığı veya doğum sırasında anneye zorluklar yaşatıp

yaşatmadığı da ebeveynin çocuğa yönelik tutum ve davranışlarını etkilediği için dolaylı olarak benlik saygısı üzerinde etkili olmaktadır (Baybek ve Yavuz, 2005).

2.3.5. Benlik Saygısı Bileşenleri

Bireyin kim olduğu sorusuna verdiği yanıtla ilişkili benlik kavramı ideal benlik, benlik algısı ve benlik saygısı bileşenlerinden oluşmaktadır (Asıl, 2017). Benlik algısı, bireyin kendisine yönelik algıladığı imajı ifade ederken; ideal benlik bireyin olmak istediği yerdir (Yandı, 2013). Benlik saygısı veya başka bir ifadeyle özsaygı ise bireyin kendisiyle ilgili düşünceleri veya kendisini değerli bir kişi olarak algılama düzeyidir (Doğan, 2011). Benlik saygısının üç bileşeni vardır. Bunlar: Yeterlilik, başkalarının saygısı ve bireyi bu iki kaynağı kendisi açısından değerlendirmesi yani kendiliktir. Başkalarının saygısı, bireyin olumlu duygusal etkileşimini ve kendisini sevmesini geliştirmektedir. Böylelikle yeterlilik ve duygusal kendilik oluşmaktadır. Birey, nelerin sevebilir ve değerli olduğu düşüncesini ortaya koyarak bilişsel egemenliği ve kendiliği sağlamaktadır. Birey farkına varсын veya varmasın başkalarının düşünceleri, duyguları ve yaklaşımları kendiliğinin parçası haline dönüşmektedir. Bu nedenle saygılı ve özverili davranma gibi davranışlar hem toplumsal ilişkilerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi açısından gereklidir hem de bireyin benlik saygısı ve psikolojisi açısından da önemlidir (Asıl, 2017).

2.3.6. Benlik Saygısıyla İlgili Yapılmış Araştırmalar

Arıcak (2005) yaptığı bir araştırmada cinsiyete göre öğrencilerin benlik saygısı incelendiğinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek benlik saygısına sahip oldukları bulunmuştur. Yine aynı araştırmada karşı cinsten duygusal bir beraberliği olan öğrencilerin benlik saygısı, öyle bir beraberlik yaşamayan öğrencilerin benlik saygısından daha yüksek olduğu görülmüştür. Sonuç olarak bu araştırma sonucunda, cinsiyet ve karşı cinsle duygusal ilişki alt boyutları arasında benlik saygısı için anlamlı bir farklılık gözlenirken; her iki değişken bir arada ele alındığında benlik saygısı açısından bir farklılık yaratmadıkları görülmüştür.

Şimşek ve Kavas (2018) ise yaptıkları çalışmada araştırmanın değişkenleri olan benlik saygısı ile flörtte fiziksel şiddete yönelik tutum arasında hem erkeklerde hem de kadınlarda pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Buna göre

benlik saygısı arttıkça erkeğin de kadının da flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumu olumlu yönde artmaktadır. Kişilerin kendileriyle ilgili algıları olumlu düzeyde artış gösterdikçe flörtte fiziksel şiddete olan eğilim de olumlu yönde artmaktadır.

2.3.7. Benlik Saygısının Etkileri

Bireyin kendisiyle ilgili değerlendirmelerinde olumlu bir tutum içerisinde olması benlik saygısının yüksek olduğunu; olumsuz bir tutum içerisinde olması ise benlik saygısının düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Yüksek benlik saygısına sahip olan kişiler kendileriyle ilgili tutarlı ve kararlı düşüncelere sahip olmalarının yanında güvenli ve iyimser davranışlar sergiler ve bir işi başarılı şekilde bitirme isteğine sahiptirler. Ayrıca eleştiriye açık, iç kontrol odağı yüksek, girişimci, potansiyelinin farkında olan, yaşamı seven ve otoriteye karşı rahat ve esnek tavırlar sergileyen kişilerdir (Öz ve Yılmaz, 2009). Diğer taraftan düşük benlik saygısına sahip olan kişiler ise kendileriyle ilgili belirsiz ve tutarsız düşüncelere sahip olmalarının yanında kendilerine güvenmeyen, hoşnutsuzluk duyan, kararsız, kolayca vazgeçen, uyku ve yemek sorunlarıyla uğraşan, öfke problemi yaşayan, sızlama ve ağrı gibi somatik belirtiler gösteren dış kontrol odaklı kişilerdir (Seyhan ve Zincir, 2009).

2.4. Anksiyete

2.4.1. Anksiyete Kavramı

Anksiyete (anxiety), Latince “tıkanma”, “boğulma” anlamına gelen “angere” kökünden türetilmiştir (Berksun, 2003). Almanca “angst”, İngilizce “dread ya da anxiety”, Fransızca “anxiété” olan kaygı sözcüğünün Türkçe’deki karşılığı olarak bunalmak, bunaltı, daralma ve sıkıntı sözcükleri kullanılabilir (Öztürk vd., 2004). Anksiyete bozuklukları toplumda ve birinci basamakta en sık görülen hastalıklar arasındadır. Gelişimsel olarak, anksiyete bozuklukları hemen hemen her zaman birincil durumdur ve genellikle çocuklukta veya ergenlikte ortaya çıkar (Tiller, 2013). Nielsen ve Harder (2013)’e göre anksiyete, kişinin sinir sistemi ile bağlantılı olan bireysel sinirlilik, korku, depresyon, gerginlik, stres, endişe duygularıdır. Anksiyete, bireyin ruh hali ile ilgili olduğu için daha çok bireyin yakın gelecekte yaşamını olumsuz etkiler. İlk aşamada anksiyete bazen tedavi edilebilir ve görmezden gelinebilir, ancak şiddetli anksiyete bireyin günlük yaşamını etkileyebilir ve yakın

gelecekte ciddi akıl hastalıklarına yol açabilir. Chiba ve arkadaşları (2012) yaptıkları çalışmada anksiyetenin, bireyin karşılaştığı herhangi bir durumda korku ve huzursuzluk olarak algıladığı bir duygu olduğu görüşündedir.

2.4.2. Anksiyetenin Tarihçesi

Anksiyete, bireyin kendisine yönelik bir tehlike tehdidi karşısında bunun gereğini yapmak üzere harekete geçmesini sağlayan biyolojik bir uyarıcıdır. Bireyin karşılaştığı bu tehdit bazen ruhsal bir iç çatışmadan bazen de bir yitimden kaynaklanmaktadır (Özer, 2006). Anksiyete bozukluklarını kapsamlı bir biçimde ilk ele alan Sigmund Freud'dur. Freud yaklaşık 100 yıl önce ilk kez anksiyete nevrozunu ayrı bir sendrom olarak tanımlamış ve 1894 yılında nevrasteniden ayırmıştır. Dilbilimciler Anksiyete kavramını 17. yüzyılda daha çok yerinde duramama, şiddetli huzursuzluk ve endişe durumlarını ifade etmek için kullanmışlardır (Berrios, 1996). Anksiyetenin belirtileri uzun yıllardan bu yana birçok yazarı ve hekimin dikkatini çekmiş ve farklı toplumsal ve tıbbi bağlamlar içinde çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Mani, paranoya ve hisleri gibi kavramlar psikiyatri literatürüne kazandıran Hippocrates her tür psikiyatrik belirtinin kaynağının beyin olduğunu belirtmektedir (Stone, 1997).

19. yüzyılın başlarında anksiyetenin fiziksel belirtileri kalp, kulak, merkezi sinir sistemi gibi bazı organların ve sistemlerin ayrı hastalıkları olarak düşünülmüştür (Özer, 2006). 1847 yılında ilk defa organik hastalıkların yol açtığı anksiyete belirtileri gözlemlenmiştir. 1866 yılında ise otonom sinir sisteminde yaşanan değişikliklerin duygusal belirtilere neden olduğundan söz edilmiştir (Nutt, 1998). 1890 yılına gelindiğinde anksiyetenin farklı hastalıklarla birlikte görülen belirtileri olmasına rağmen ruhsal ve fiziksel belirtilerinin adına anksiyete adı verilen ayrı bir klinik durumun unsurları olduğuna yönelik düşünce gelişmeye başlamıştır (Berrios, 1996). 1894 yılında ise Freud anksiyetenin ruhsal ve fiziksel belirtilerini bir araya getirmiş ve anksiyete nevruzu kavramını tanımlayarak anksiyeteyi ayrı bir sendrom olarak tanımlamıştır (Özer, 2006).

2.4.3. Anksiyetenin Klinik Özellikleri

Anksiyetenin Klinik Özellikleri aşağıdaki gibidir (Tiller, 2013);

- Genel
  - Yorgunluk ve enerji kaybı, yavaşlama
  - Tedirginlik ve huzursuzluk hissi
- Bilişsel
  - Yetersiz dikkat ve konsantrasyon,
  - Yavaş düşünme,
  - Dikkat dağınıklığı,
  - Hafıza karışıklığı,
  - Kararsızlık
- Psikolojik
  - Endişe,
  - Derealizasyon veya Duyarsızlaşma,
  - Sinirlilik,
  - Atipik Öfke Somatik
- Kas-iskelet sistemi
  - Kas ağrıları ve ağrıları,
  - Kas Gerginliği,
  - Baş Ağrıları
- Gastrointestinal
  - Ağız kuruluğu,
  - Boğulma hissi, “mide çalkalanması” hissi,
  - Mide bulantısı,
  - Kusma, ishal
- Kardiyovasküler ve Solunum
  - Çarpıntı,
  - Taşikardi,
  - Göğüs Ağrısı,
  - Kızarma
  - Nefes darlığı, bazen hiperventilasyon
- Nörolojik ve Genitoüriner
  - Baş dönmesi,
  - Vertigo,

- Bulanık görme,
- Parestezi
- Cinsel dürtü kaybı,
- İdrar ile ilgili zorluklar

2.4.4. Anksiyetenin Oluşumu ve Nedenleri

Anksiyetenin farklı nedenleri bulunmaktadır. Çocukluk çağı yaşantısı, mizaç, beynin kimyası, travma geçmişi, genetik faktörler ve hastalığın gidişatını belirsizliği gibi farklı unsurlar bu nedenler içerisinde sayılabilir (Cüceloğlu, 2005). Bu noktada anksiyeteye neden olan faktörleri psikolojik ve biyolojik faktörler olmak üzere iki kategoride ele almak mümkündür.

Psikolojik faktörler. Anksiyete iç çatışmanın bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Burada ifade edilen çatışma benlik ile alt benlik veya benlik ile üstbenlik arasında yaşanan çatışmadır. Buna göre alt benliğin haz ilkesinden hareketle doyuma ulaşmayı isteyen dürtüler üst benliğin gerçekleri ile engellenmektedir. Benlik ise bu çatışmayı çözerek dürtüyü bastırmakta ve sorunu çözmektedir. Benliğini çatışmayı çözememesi durumunda süreç bilinçdışıda yaşanmaya başlamakta ve anksiyete ortaya çıkmaktadır (Öztürk, 2004).

Biyolojik faktörler: Otonom sinir sistemindeki sempatik etkinin artmasıyla birlikte anksiyetenin fizyolojik belirtileri ortaya çıkmaktadır (Öztürk, 2004).

Yukarıda ifade edilen faktörlerin dışında farklı bir ortama girme, bilinmeyen işlemlere maruz kalma, fiziksel ağrı verici işlemlere maruz kalma, ölüm riski ve düşüncesi ile ilgili kaygılar yaşama, bilinmezlik korkusu, doku kaybı ve organ kaybı, estetik kaygılar, beden imajının bozulması, ekonomik zorluklar, iş hayatında ve ev hayatında statü ve rol kaybı yaşama ile ilgili kaygılar ile evden ve aileden uzak kalmak korkusu da anksiyetenin ortaya çıkmasına neden olan faktörlerdir (Yardakçı ve Akyolcu, 2004).

2.4.5. Anksiyete (Bozukluğu) Türleri

Freud'un çalışmaları anksiyete bozukluklarının sınıflamasının bugünkü temellerini oluşturmuştur. Bugün için DSM-5 de anksiyete bozuklukları Ayrılma

Kaygısı Bozukluğu, Seçici Konuşmamazlık (mutizm), Özgül Fobi, Toplumsal Kaygı Bozukluğu, Panik Bozukluğu, Agorafobi Yaygın Anksiyete Bozukluğu, Maddenin İlacın Yol Açtığı Kaygı Bozukluğu, Tanımanmış Diğer Bir Kaygı Bozukluğu, Tanımlanmamış Kaygı Bozukluğu olarak sınıflandırılmaktadır (APA, 2013).

2.4.5.1. Ayrılma Anksiyete Bozukluğu

Ayrılma Anksiyetesi Bozukluğu (AAB) bireyin gelişimsel süreci ile uygun olmayan bir şekilde bağlandığı anne, baba veya yakın aile ferdi gibi kişilerden ayrılmayı düşündüğünde dahi korku ve strese neden olan kaygı bozukluğudur (Tuna, 2020). Başka bir ifade ile AAB, çocuğun en az 4 hafta süreyle evden veya birlikte olduğu bir kişiden ayrı kalması nedeniyle gelişim düzeyine bağlı olarak tekrarlayan ve beklenenden daha şiddetli kaygı duymasıdır. Çocuğun temel bağlarını kaybedeceği veya başına bir şey geleceğine dair sürekli ve aşırı bir kaygıya sahip olduğu, ayrılma korkusu nedeniyle okula ya da başka bir yere gitmek istemediği görülebilir. AAB belirtileri olan çocuk, yaşamın önemli alanlarında (okulda veya okul dışında arkadaşlarıyla ilişkilerinde, kamusal yaşamda) zorluk yaşar (Masi vd., 2001).

2.4.5.2. Seçici Konuşmamazlık (Mutizm)

Seçici konuşmamazlık (SM) konuşmanın doğal ve normal olduğu bir sosyal ortamda sürekli konuşamama, ancak başka ortamlarda konuşma yeteneği olarak tanımlanmıştır (Bulut, 2008). SM ile çocuk, kaygı uyandıran bir ortamdayken susmayı yani konuşmamayı tercih eder (Black, 1996). Araştırmalar, SM'li çocukların genellikle konuşmak zorunda oldukları ortamlarda tanımadıkları kişilerle konuşmadıklarına dikkat çekiyor. Bu çocuklar evde anne babalarıyla, kardeşleriyle, sokakta oyun arkadaşlarıyla konuşur; ancak okula gittiklerinde öğretmenleriyle konuşmazlar veya tanımadıkları çevrelerle ve tanımadıkları yetişkinlerle konuşmazlar (Black, 1996; Steinhausen ve Juzi, 1996).

2.4.5.3. Özgül Fobi

Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı'nda (DSM-V) kaygı bozuklukları temel başlığının altında sınıflandırılan özgül fobi belli bir nesne ya da durum ile ilgili kayda değer seviyede kaygı ve korku yaşanması durumudur (APA,

2013). Kaygı ve korkuya neden olan nesne ile karşılaşılması durumunda panik atak ortaya çıkmaktadır. Bu durumda birey uyaran nesneden kaçınmayı tercih etmektedir. Kaygıya neden olan nesne ile karşılaşma ihtimali bireyde beklenti anksiyetesine neden olmaktadır. Fobik durum veya nesne ile karşılaşılması durumunda bireyde terleme, çarpıntı, ateş basması ve titreme gibi fiziksel semptomlar sıklıkla görülmektedir (Sungur 1997). Bazı fobilerde, insanlar fobik bir nesne veya durumla karşı karşıya kaldıklarında, duruma özgü yüksek düzeyde uygunsuz korku ve kaygı yaşarlar. Özgül fobilerin oluşumunda travmatik bir durum olmamasına rağmen, eğer travmatik deneyim zeminde bulunursa, duyarsızlaştırma ve göz hareketi ile yeniden tedavi, diğer terapilere alternatif olarak iyi bir seçenek gibi görünmektedir. Travmatik bir deneyim olmasa bile, fobik bir nesne veya durumla çarpışma da travma olarak kabul edilebilir (Demirci vd., 2015).

2.4.5.4. Toplumsal Kaygı Bozukluğu (Sosyal Fobi)

Bu rahatsızlıktan mustarip olan kişi, iş yeri, partiler gibi sosyal durumlardan veya kişinin insanlarla yüz yüze etkileşime girmesi gereken diğer durumlardan kaynaklanan aşırı korku ve endişeye sahiptir (Shin ve Liberzon, 2010).

2.4.5.5. Panik Bozukluğu

Bu durumda kişi korkudan ya da yaşamın herhangi bir durumundan dolayı düzenli ya da sık sık panik atak geçirebilir ve kişide sürekli bir korku hissi fark edilir. Panik atakta, kişi kontrolünü kaybetmekten korkabilir. Bu durumda olan kişiler bazen bayılacaklarını, kalp krizi geçireceklerini, hatta öleceğini zannederler. Bu tür bir duygu, bu kaygı bozukluğundan kaynaklanır (Shin ve Liberzon, 2010).

2.4.5.6. Agarofobi

Bu bozukluğu yaşayan kişinin panik atak ya da korku yaşadığı ve her an kendisini kapana kısılmış, çaresiz ya da panik hissedebileceği yerlerden kaçınma eğiliminde olduğu bir kaygı bozukluğu türüdür. Korku kapalı yerlerde, kuyrukta veya kalabalıkta gelişir (Shin ve Liberzon, 2010).

2.4.5.7. Yaygın Kaygı (anksiyete) Bozukluğu

Yaygın anksiyete Bozukluğunun (YAB) birçok belirtisi vardır ve belirtiler kişiden kişiye değişir. Yaygın semptomlar, bir kişinin günlük yaşamı boyunca farklı durum ve şeylerde yaşadığı sürekli veya yönetilemez bir sıkıntıya sahip olmasıdır. Ancak YAB deneyimleri kişiden kişiye değişir (Shin ve Liberzon, 2010).

2.4.5.8. Maddenin İlacın Yol Açtığı Kaygı Bozukluğu

Madde veya ilaca bağlı anksiyete bozukluğu, kullanılan madde veya ilacın fizyolojik etkilerinden kaynaklanır. Bir ilaç veya madde kullandıktan sonra kaygı, panik, kaygı ve korku gibi duygular ortaya çıkabilir; Bu belirtiler madde kesildiğinde de görülebilir (Kanık, 2020).

2.4.5.9. Başka bir Sağlık Sorununa Bağlı Kaygı Bozukluğu

Genellikle kişinin hayatını büyük ölçüde etkileyen, derinden üzen ve korku veren deneyimlerden kaynaklanan ve sonrasında gelişen bir “anksiyete bozukluğudur”. Bazı korkulu kazalar, doğal afetler, insan kaynaklı afetler, kazalar ve şiddetli kişisel saldırı nedeniyle olabilir (Shin ve Liberzon, 2010).

2.4.5.10. Tanımlanmamış Diğer Bir Kaygı Bozukluğu

Bu kategori, anksiyete bozukluğu semptomlarının baskın olduğu, klinik olarak belirgin bir sıkıntıya veya sosyal, profesyonel veya yaşamın diğer önemli alanlarında bozulmaya neden olduğu, ancak herhangi bir anksiyete bozukluğu tanı kümesi için kriterleri tam olarak karşılamadığı durumlarda kullanılır (APA, 2013).

2.4.6. Anksiyete ile İlgili Kuramlar ve Yaklaşımlar

2.4.6.1. Psikanalitik Yaklaşım

Psikanalitik yaklaşım kaygının kökenlerinin çocukluk yıllarına dayandığını savunmaktadır. Buna göre çocuklar hayatının ilk yıllarında dışa bağlıdırlar. Bu dönemde tüm ihtiyaçları dışarıdan karşılanır. Çocuğun yaşadığı en ağır korku ise kendisine yönelik koruma ve sevgi bağına kaybetmektir. İlerleyen yıllarda bu korkuyla

ilişkili olarak travmatik yaşantıların ortaya çıkması anksiyeteyi tetiklemektedir (Freud, 1999).

2.4.6.2. Davranışçı Yaklaşım

Bu yaklaşım anksiyetenin öğrenilmiş bir durum olduğunu anksiyete ile ilişkili davranış örüntülerinin çocukluk yılları ile başladığını ve daha sonraki koşullarda bireyin farklı öğrenme ve etkileşim yollarıyla öğrenildiğini ve gittikçe kişiliğe yerleştiğini savunmaktadır (Stagner, 1961).

2.4.6.3. Bilişsel Yaklaşım

Bu yaklaşıma göre birey felaket ile sonuçlanan bir olay meydana geldiğinde veya kendisini incitecek bir tehlikeyle karşılaştığında bütün dünyayı tehditkar veya tehlikeli algılamakta bu durum kaygıya neden olmaktadır (Beck ve Freeman, 1990).

2.4.6.4. Gestalt Yaklaşımı

Bu yaklaşım kaygıyı şimdi ile gelecek arasında yaşanan boşluk olarak tanımlayarak kaygının sürekli gelecekle ilgili olduğunu şimdi ile gelecek arasındaki boşluğu insanların planlama yaparak ve beklentiler geliştirerek doldurmaya çaba gösterdiklerini ve bugünü yaşayamadıkları için kaygı yaşadıklarını öne sürmektedir (Perls, 1969).

2.4.6.5. Biyolojik Yaklaşım

Bu yaklaşım kaygıya neden olan faktörlerin kalıtım olarak ele almaktadır. Buna göre ebeveynlerin yaşadıkları bir kaygı bozukluğu kalıtsal olarak çocuklara geçmekte ve çocuklarda bir şekilde bu kaygıyı geliştirmektedir (Öztürk, 2014).

2.4.6.6. Freud'a Göre Kaygı

Freud'a göre kaygı, tehlikeli bir durumu gösteren bir işarettir. Tehlikenin kaynağı dış dünyadaysa kaygı nesnel, içsele nevroiktir (Freud, 1959).

2.4.6.7. Jung'a Göre Kaygı

Jung, kaygıyı, kollektif bilinçaltından gelen irrasyonel baskı, korku ve imgelerle insan bilincine yapılan bir saldırı olarak tanımlar (Fischer, 1970).

2.4.6.8. Fromm'a Göre Kaygı

From, kaygıyı kültürel olgu olarak ele alarak kaygının oluşmasında bireyin yaşadığı yalnızlık, çaresizlik ve yabancılaşma duygusunun önemli etkisinin olduğunu öne sürer (Sürmeli, 1997).

2.4.6.9. Horney'e Göre

Horney, bireyin dünyaya geldiği andan itibaren düşman ve yabancı bir dünya karşısında kendisini çaresiz, yardımcısı ve yalnız hissettiği anda kaygı yaşadığını ileri sürer (Köknel, 1985).

2.4.7. Anksiyete İle İlgili Yapılmış Araştırmalar

Özcan ve arkadaşları (2013) anksiyete ve depresyon belirtilerinin sosyal görünüş kaygısı ve benlik saygısı üzerindeki etkisi ile sosyal görünüş kaygısı ve benlik saygısı arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmalarında ebeveynin eğitim seviyesi ve gelir seviyesi ile anksiyete arasında negatif yönde ilişki olduğunu, ailenin gelir seviyesinin sosyal görünüş kaygısını negatif yönde yordadığını tespit etmişlerdir.

Başka bir araştırmada ise Arslan ve arkadaşları (2016) üniversite birinci sınıf ve dördüncü sınıf öğrencilerinin anksiyete, depresyon ve benlik saygısı puanları arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmanın sonunda öğrencilerin anksiyete, depresyon ve benlik saygısını yüksek düzeyde olduğu ayrıca cinsiyetin, sınıf durumunun, okunan programın, yaşanılan yerin, sürekli hastalık durumunun anksiyete ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

Eroğlu ve Odacı (2019) tarafından yapılan araştırmada ise ortaokul öğrencilerinin sosyal kaygı düzeyleri ile benlik saygısı, mükemmeliyetçilik ve anne baba tutumu özellikleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda

katılımcıların sosyal anksiyete düzeyi ile benlik saygısı arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma betimsel bir çalışma olup araştırmada üniversite öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalıp kalmama durumlarına göre benlik saygı ve anksiyete düzeylerinin incelenmesi amacıyla genel tarama modeli olarak bilinen ilişkisel tarama yöntemi tercih edilmiştir. Tarama modellerinin kullanılış amacı belirli bir evrene ilişkin genel geçer bilgilere ulaşmaktır. Bu amaç doğrultusunda yapılan araştırmalarda evrenin bütünü dikkate alınarak veya evren içerisinde seçilen belirli bir örnekleme çalışmaları gerçekleştirilir. İlişkisel tarama modeli ise iki veya ikiden fazla sayıda değişken olduğu durumlarda, değişkenlerin birlikte olmasından kaynaklı bir değişimin söz konusu olup olmadığını, değişim var ise değişimin yönü ve şiddetine yönelik açıklama getirmeyi amaç edinen araştırma modeli olarak bilinmektedir. Bu modelin kullanılmasıyla tespit edilen ilişkiler, tam anlamıyla sebep-sonuç bağlantısı şeklinde değerlendirilmez, ancak sebep-sonuç bağlantısına dair ipuçları vermektedir. Ayrıca bu model sayesinde bir değişkenin mevcut durumunun bilinmesi ile, diğer değişkenin durumuna dair tahminler yapılabilmesi mümkündür (Karasar, 2018).

3.1.2. Çalışma Grubu

Araştırma grubu, Türkiye’de üniversite okuyan 18-25 yaş aralığındaki bireylerden oluşmaktadır. Üniversite öğrencileri seçilirken olasılıksız örnekleme yöntemlerinden olan uygun örneklemeden yararlanılmıştır. Uygun örnekleme zaman, para ve işgücü bakımından sınırlı olunması halinde katılımcıların kolay ulaşılabilir ve uygulama yapılabilir yöntemlerle seçilmesidir (Büyüköztürk ve ark., 2012). Bu örnekleme yönteminin tercih edilmesinin nedeni araştırmacının katılımcılara kolay ve pratik bir şekilde ulaşmasına imkan sağlamasıdır. Araştırma kapsamında dışlama ölçütü olarak “daha önce hiç romantik ilişki yaşamamış olma” ölçütü alınmıştır.

Bu araştırma kapsamında 357 üniversite öğrencisine ulaşılmıştır. Araştırmada elde edilen verilere bakıldığında, noksan veya kusurlu olduğu düşünülen verilerin olmadığı belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini, üniversite eğitimine devam eden 18-25 yaş aralığında olan ve en az bir ker romantik ilişki yaşamış 357 öğrenci oluşturmuştur. Çalışmada örneklem olarak görüşlerine başvuru alan bireylerin demografik bilgileri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırma Grubuna Ait Demografik Bilgilerin Frekans ve Yüzdeler Değerleri

Değişken	f	%
<i>Cinsiyet</i>		
Kadın	192	53.9
Erkek	164	46.1
<i>Yaş</i>		
18-20	52	14.6
21-23	144	40.4
24-26	160	44.9
<i>İlişki durumu</i>		
İlişkisi var	192	53.9
İlişkisi yok	164	46.1
<i>İlişki Süresi</i>		
İlişkisi yok	164	46.1
0-1 yıl	80	23.0
2-4 yıl	80	24.2
5-7 yıl	22	6.2
8 yıl ve üzeri	10	2.8
<i>Şiddete maruz kalma</i>		
Evet	46	12.9
Hayır	310	87.1
<i>Toplam</i>	356	100

3.1.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında üniversite öğrencilerinin demografik bilgilerine ulaşmak amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan sosyo-demografik bilgi formu kullanılmıştır. Ayrıca “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği”, “Beck Anksiyete Ölçeği” ve “Flört Şiddeti Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Kullanılan araçlarla ilgili detaylı bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

3.1.1.1. Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin demografik bilgilerini öğrenmek amacıyla oluşturulmuştur. Sosyo-demografik bilgi formunda;

yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi, ilişki durumu, ilişki süresi, daha önce herhangi bir romantik ilişkisi olup olmama durumu, flört şiddetine maruz kalma ve flört ilişkisinde şiddet uygulama durumunu belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır (Ek1).

3.1.1.2. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ)

Benlik saygısı ölçeği Rosenberg (1965) tarafından genel benlik değerini ölçmek amacıyla geliştirilen 10 maddelik bir ölçektir. 1, 2, 4, 6, 7. maddeler olumlu kendilik değerlendirmesini sorgulamakta olup, 3'den 0'a kadar değişen puanlama yapılırken, 3, 5, 8, 9, 10. maddeler olumsuz kendilik değerlendirmesini sorgulamakta olup, 0'dan 3'e kadar değişen bir puanlama yapılmaktadır. Toplam puan aralığı 0-30 arasında olup, 15-25 arası alınan puan benlik saygısının yeterli olduğunu gösterirken, 15 puanın altı düşük benlik saygısını göstermektedir (Haspolat ve Kağan, 2017; Karademir ve ark., 2013; Okumuşoğlu, 2017). Ölçeğin Türkiye örneklemine uyarlanması Çuhadaroğlu (1985) tarafından yapılmış ve Benlik Saygısı Ölçeği ve psikiyatrik görüşmeler arasındaki korelasyon katsayısı .71, test-tekrar-test güvenilirlik katsayısı ise .75 olarak belirtilmiştir (Ek2).

3.1.1.3. Beck Anksiyete Ölçeği (BAÖ)

Beck ve arkadaşları (1988) tarafından geliştirilmiş olup, bireylerin yaşadığı kaygı belirtilerinin sıklığının belirlenmesi amacıyla kullanılan kendini değerlendirme ölçeğidir. 21 maddeden oluşan ölçek, 0-3 arası puanlanan 4'lü likert tipi bir ölçektir. BAÖ'den alınan puanlara göre hastaların anksiyete düzeyleri; 0-17 puan düşük anksiyete, 18-24 puan orta anksiyete, 25 ve + puan yüksek derecede anksiyete şeklinde sınıflandırılmıştır. Ölçeğin toplam puanından alınan yüksek değerler yüksek anksiyete düzeyini gösterirken alınan düşük değerler ise düşük anksiyete düzeyine işaret etmektedir. Ulusoy ve arkadaşları (1998) tarafından Türkçe'ye uyarlanan ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0.93, test tekrar test güvenilirliği ise 0.57 olarak bildirilmiştir (Ek3).

3.1.1.4. Flört Şiddeti Tutum Ölçeği

"Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçekleri" (Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği (EPŞ), Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği (EFŞ), Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete

Yönelik Tutum Ölçeği (KPŞ), Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği (KFŞ)) kadın ve erkeklerin flörtte psikolojik, fiziksel ve cinsel şiddete yönelik tutumlarını belirlemek üzere Price, Byers ve Flört Şiddeti Araştırma Ekibi tarafından 1999 yılında geliştirilmiştir. Bu ölçeklerden Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum ve Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeklerinin Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği çalışması Yumuşak tarafından 2013 yılında yapılmıştır. Ölçeklerden alınan yüksek puanlar flört şiddetine yönelik kabul düzeyinin yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. Beşli likert tipi “kesinlikle katılıyorum”, “katılıyorum”, “kararsızım”, “katılmıyorum”, “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde 1 ile 5 arasında puanlanan ölçeklerin Cronbach alfa katsayılarının sırasıyla 0,81, 0,87, 0,75 ve 0,82 olarak hesaplandığı bildirilmiştir (Ek4).

3.1.4. Verilerin Toplanması

Çalışmada kullanılacak olan ölçeklerin anket formunda yer alması için gereken onaylar alınmak suretiyle veri toplama araçları kullanıma hazır hale getirilmiştir. Anket formunda katılımcılara araştırmanın ne amaçla yapıldığı, elde edilen verilerin gizli tutulacağı, verilerin sadece akademik amaçlarla kullanılacağı ve anket formunun doldurulmasına ilişkin açıklama metni yer almıştır. Anket formunun doldurulmasında gönüllülük ilkesi esas alınmış ve sadece gönüllü katılımcılarla anket gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılacak anket formu bilgisayar ortamına aktarılmış ve son dönemlerde yaygın olarak kullanılan Google Form vasıtasıyla internet ortamında yayınlanmıştır. Bu araştırma için toplam 357 üniversite öğrencisi anket formunu doldurmuştur. Bireylerin veri toplama araçlarını doldurmaları yaklaşık olarak 15 dakika sürmüştür.

3.1.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, IBM SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Hata payı .05 alınmıştır. Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalıp kalmama durumlarına göre benlik saygı ve anksiyete düzeylerinin belirlenmesi için bir korelasyon analizi türü olan Pearson Momentler Çarpımı uygulanmıştır. Analizlerin yapılması için gerekli şartların sağlanıp sağlanmadığının kontrol edilmesi amacıyla normallik test edilmiştir. Bu kapsamda öncelikle uç değerler incelenmiş, değişkenlerin basıklık ve çarpıklık değerleri kontrol edilmiştir. Normal dağılım için basıklık ve çarpıklık değerlerinin +1 ve -1 arasında olması gerekir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2016). Veriler incelendiğinde tüm verilerin bu koşulu sağladığı görülmüştür. Verilerin basıklık ve çarpıklık değerlerine ait bilgilere Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2. Değişkenlere Ait Basıklık ve Çarpıklık Değerleri

Değişken	Basıklık	Çarpıklık
Anksiyete	.705	-.446
RBSÖ	.356	.141
EPŞ	-.232	.984
EFŞ	.510	.188
KPŞ	.316	.797
KFŞ	.790	.997

Tek değişkenin olduğu verilerin normalliğini belirlemek için uygulanan Kolmogrov Smirnov analizi neticesinde çalışma verilerinin normal dağılımda olmadığı tespit edilmiştir. Çokluk ve arkadaşları (2016), bir evren içerisinde yer alan araştırma örnekleminin büyüklüğünün artması halinde, küçük farkların anlamlı bulunma ihtimallerinin artmaya yatkın olabileceğini, basıklık ve çarpıklık değerlerinin ise +1 ve -1 aralığında olmasının, veri dağılımının olması gereken değerlerden aşırı bir değişim göstermediğine kanıt olarak gösterilebileceği şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bunun yanı sıra normal Q-Q grafiği incelendiğinde ve grafik üzerindeki noktaların 45 derecelik doğru üzerine ve bu konuma yakın noktalarda bulunduğu (Büyüköztürk, 2011; Can, 2017) gözlenmiş ve bu durumda çalışma verilerinin normal dağılım kapsamında değerlendirilebileceği kanısına varılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde, araştırma amaçlarına uygun olarak araştırılan verilerin istatistiki neticelerine dair bulgu ve yorumlamalara yer verilmiştir.

4.1. Anksiyete, Benlik Saygısı ve Flört Şiddetine Yönelik Betimsel İstatistikler

Araştırmanın gerçekleştirildiği örneklem grubunda bulunan üniversite öğrencilerinin anksiyete, benlik saygısı ve flört şiddetinin ortalama puanları, standart sapma, standart hata, ranj, minimum ve maksimum değerleri Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Değişkenlere Ait Betimsel İstatistikler

	n	$\bar{X}$	SS	Shx	Ranj	Maks	Min.
Anksiyete	356	16.61	12.95	.68	54	54	0
RBSÖ	356	28.18	2.55	.13	13	36	23
EPŞ	356	41.32	4.48	.23	31	54	23
EFŞ	356	29.18	3.45	.18	22	42	20
KPŞ	356	21.87	6.84	.36	44	55	11
KFŞ	356	24.57	4.80	.25	44	55	11

Tablo 3'te görüldüğü gibi Anksiyete Ölçeği'nin aritmetik ortalaması 16.61 (SS=12.95)'dir. Ölçekten alınan en yüksek puan 54 iken, en düşük puan 0'dır. Benlik Saygısı Ölçeği'nin aritmetik ortalaması 28.18 (SS=2.55)'dir. Ölçekten alınan en yüksek puan 36 iken, en düşük puan 23'tür. Flört Şiddeti Ölçeği'nin alt boyutlarına bakıldığında Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum (EPŞ) alt boyutunun aritmetik ortalaması 41.32 (SS=4.48)'dir. Bu alt boyuttan alınan en yüksek puan 54 iken, en düşük puan 23'tür. Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum (EFŞ) alt boyutunun aritmetik ortalaması 29.18 (SS=3.45)'dir. Bu alt boyuttan alınan en yüksek puan 42 iken, en düşük puan 20'dir. Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum (KPŞ) alt boyutuna ilişkin aritmetik ortalama 21.87 (SS=6.84) olarak hesaplanmıştır. Bu alt boyutta belirlenen maksimum puan 55 ve minimum puan 11 olarak belirlenmiştir. Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum (KFŞ) alt boyutuna ilişkin aritmetik ortalama 24.57

(SS=4.80) olarak tespit edilmiştir. Bu alt boyut için belirlenen maksimum puan 55 ve minimum puan 11 olarak belirlenmiştir.

4.2. Flört Şiddetine Maruz Kalan ve Kalmayan Öğrencilerin Benlik Saygısı ve Anksiyete Düzeylerinin İncelenmesi

Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve anksiyete düzeylerinin flört şiddetine maruz kalıp kalmama durumu açısından anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi için değişkenlere t-testi uygulanmıştır. Ancak öncelikle dağılım varyanslarının homojenliğini kontrol etmek için Levene test yöntemi kullanılmış ve varyansların homojenliği kanıtlanmıştır. Sonrasında verilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark test edilmiş yani t-testi uygulanarak, analiz sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Flört Şiddetine Maruz Kalma Durumuna Göre Bağımsız Gruplar İçin t Testi Sonuçları

	Flört Şiddeti	n	$\bar{X}$	SS	Sd	t	p
Anksiyete	Evet	46	28.69	14.92	2.20	7.256	.000*
	Hayır	310	14.81	11.63	.66		
RBSÖ	Evet	46	29.13	2.23	.32	2.712	.007*
	Hayır	310	28.04	2.57	.14		

*p<.05

Tablo 4'te görüldüğü gibi üniversite öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalma durumları ile anksiyete ve benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Flört şiddetine maruz kaldığını ifade eden öğrencilerin anksiyete (t=7.256; p<.05) ve benlik saygısı (t=2.712; p<.05) düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu noktada H1 hipotezi reddedilirken H2 hipotezinin ise kabul edildiği görülmektedir.

4.3. Anksiyete, Benlik Saygısı ve Flört Şiddetinin Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi

Üniversite öğrencilerinin anksiyete, benlik saygısı ve flört şiddeti ölçeklerinden almış oldukları puanların cinsiyet değişkeni açısından anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi için değişkenlere t-testi uygulanmıştır. Ancak öncelikle dağılım varyanslarının homojenliğini kontrol etmek için Levene test yöntemi

kullanılmış ve varyansların homojenliği kanıtlanmıştır. Sonrasında verilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark test edilmiş yani t-testi uygulanarak, analiz sonuçları Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Cinsiyete göre bağımsız gruplar için t testi sonuçları

	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	SS	Sd	t	p
Anksiyete	Kadın	192	19.22	13.56	.97	-4.220	.000*
	Erkek	164	13.54	11.50	.89		
RBSÖ	Kadın	192	28.39	2.41	.17	1.686	.093
	Erkek	164	27.93	2.69	.21		
EPŞ	Kadın	192	40.29	4.65	.33	-4.859	.000*
	Erkek	164	42.53	3.94	.30		
EFŞ	Kadın	192	28.81	3.36	.24	-2.213	.028*
	Erkek	164	29.62	3.52	.27		
KPŞ	Kadın	192	20.13	6.37	.46	-5.371	.000*
	Erkek	164	23.90	6.84	.53		
KFŞ	Kadın	192	23.83	3.20	.23	-3.209	.001*
	Erkek	164	25.45	6.06	.47		

*p<.05

Tablo 5’te sunulduğu üzere katılımcı öğrencilerinin benlik saygısı ortalama puanlarının cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (t=1.686; p>.05). Bununla birlikte üniversite öğrencilerinin anksiyete puanlarında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşmanın olduğu (t=-4.220; p<.05); kadınların anksiyete puanlarının erkeklere oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte flört şiddeti ölçeği alt boyutlarına bakıldığında EPŞ (t=-4.859; p<.05), EFŞ (t=-2.213; p<.05), KPŞ (t=-5.371; p<.05) ve KFŞ (t=-3.209; p<.05) puanları açısından anlamlı bir farklılaşma olduğu ve erkeklerin puanlarının kadınlara oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bir diğer ifadeye erkeklerin flört şiddetini kabul etme düzeyleri kadınlara oranla tüm alt boyutlar bazında daha yüksektir.

Üniversite öğrencilerinin anksiyete, benlik saygısı ve flört şiddeti ölçeklerinden almış oldukları puanların yaş değişkenine göre istatistiksel olarak farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için ANOVA analizi uygulanmıştır. Üniversite öğrencilerine ilişkin verilerin aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 6’da, ANOVA analizi neticeleri ise Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 6. Yaşa göre aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

	Yaş	n	$\bar{X}$	SS
Anksiyete	18-20 yaş	52	12.00	9.31
	21-23 yaş	144	17.51	13.14
	24-26 yaş	160	17.30	13.53
RBSÖ	18-20 yaş	52	28.26	2.45
	21-23 yaş	144	28.62	2.68
	24-26 yaş	160	27.76	2.41
EPŞ	18-20 yaş	52	40.50	4.58
	21-23 yaş	144	41.16	4.26
	24-26 yaş	160	41.73	4.62
EFŞ	18-20 yaş	52	30.42	4.11
	21-23 yaş	144	29.06	3.63
	24-26 yaş	160	28.88	2.96
KPŞ	18-20 yaş	52	23.00	6.00
	21-23 yaş	144	21.58	6.58
	24-26 yaş	160	21.76	7.32
KFŞ	18-20 yaş	52	24.80	3.24
	21-23 yaş	144	25.63	5.85
	24-26 yaş	160	23.55	3.90

Tablo 7. Yaşa Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Anksiyete	Gruplar Arası	1298.933	2	649.467	3.934	.020*
	Gruplar İçi	58277.572	353	165.092		
	Toplam	59576.506	355			
Benlik Saygısı	Gruplar Arası	56.808	2	28.404	4.435	.013*
	Gruplar İçi	2260.956	353	6.405		
	Toplam	2317.764	355			
EPŞ	Gruplar Arası	66.227	2	33.114	1.655	.193
	Gruplar İçi	7063.975	353	20.011		
	Toplam	7130.202	355			
EFŞ	Gruplar Arası	95.791	2	47.896	4.074	.018*
	Gruplar İçi	4149.973	353	11.756		
	Toplam	4245.764	355			
KPŞ	Gruplar Arası	80.081	2	40.041	.853	.427
	Gruplar İçi	16575.975	353	46.957		
	Toplam	16656.056	355			

KFŞ	Gruplar Arası	333.899	2	166.949	7.501	.001*
	Gruplar İçi	7856.899	353	22.258		
	Toplam	8190.798	355			

*p<.05

Tablo 7’de görüldüğü gibi üniversite öğrencilerinin flört şiddeti ölçeği alt boyutlarından EPŞ (F=1.655; p>.05) ve KPŞ (F=.853; p>.05) puanlarının yaş değişkeni açısından farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte anksiyete (F=3.934; p<.05), benlik saygısı (F=4.35; p<.05), EFŞ (F=4.074; p<.05) ve KFŞ (F=7.501; p<.05) puanlarının yaş grupları bakımından istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur. Sonrasında ortalama puanları karşılaştırılan grupların hangileri arasında farklılık olduğunu tespit etmek için Post-Hoc analiz yöntemlerinin uygulaması aşamasına geçilmiştir. Uygun Post-Hoc tekniğini seçmek için Levene testi kullanılarak grupların dağılımlarının homojenliği değerlendirilmiş ve grupların homojenliği tespit edilmiştir. Varyans dağılımının homojen olması halinde yaygın olarak tercih edilen Tukey Testi ile analize devam edilmiştir. Anksiyete puan ortalamaları açısından farkın 18-20 yaş arasındaki bireyler ile 21-23 yaş ve 24-26 yaş aralığındaki bireyler arasında olduğu ve 18-20 yaş arasındaki bireylerin anksiyete puanlarının daha düşük olduğu görülmüştür. Benlik saygısı puan ortalamaları açısından farkın 21-23 yaş arasındaki bireyler ile 24-26 yaş aralığındaki bireyler arasında olduğu ve 21-23 yaş arasındaki bireylerin benlik saygısı puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. EFŞ alt boyutunda puan ortalamaları açısından farkın 18-20 yaş arasındaki bireyler ile 21-23 yaş ve 24-26 yaş aralığındaki bireyler arasında olduğu ve 18-20 yaş arasındaki bireylerin EFŞ puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bir diğer ifadeyle 18-20 yaş arasındaki bireylerin erkeğin uygulamış olduğu flört şiddetini kabul etme düzeyleri daha yüksektir. KFŞ alt boyutunda puan ortalamaları açısından farkın 21-23 yaş arasındaki bireyler ile 24-26 yaş aralığındaki bireyler arasında olduğu ve 21-23 yaş arasındaki bireylerin KFŞ puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bir diğer ifadeyle 21-23 yaş arasındaki bireylerin kadının uygulamış olduğu flört şiddetini kabul etme düzeyleri daha yüksektir.

Üniversite öğrencilerinin anksiyete, benlik saygısı ve flört şiddeti ölçeklerinden almış oldukları puanların ilişki durumu değişkeni bakımından istatistiki olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için t-testi uygulanmıştır. Ancak öncelikle dağılım

varyanslarının homojenliğini kontrol etmek için Levene test yöntemi kullanılmış ve varyansların homojenliği kanıtlanmıştır. Sonrasında verilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark test edilmiş yani t-testi uygulanarak, analiz sonuçları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. İlişki durumuna göre bağımsız gruplar için t testi sonuçları

	İlişki Durumu	n	$\bar{X}$	SS	Sd	t	p
Anksiyete	İlişkisi var	192	16.47	12.84	.92	-.210	.834
	İlişkisi yok	164	16.76	13.11	1.02		
RBSÖ	İlişkisi var	192	27.97	2.22	.16	-1.652	.099
	İlişkisi yok	164	28.42	2.88	.22		
EPŞ	İlişkisi var	192	41.18	4.23	.30	-.630	.529
	İlişkisi yok	164	41.48	4.75	.37		
EFŞ	İlişkisi var	192	28.62	2.68	.19	-3.356	.001*
	İlişkisi yok	164	29.84	4.09	.31		
KPŞ	İlişkisi var	192	21.83	6.75	.48	-.111	.911
	İlişkisi yok	164	21.91	6.97	.54		
KFŞ	İlişkisi var	192	24.55	3.52	.25	-.113	.910
	İlişkisi yok	164	24.60	5.97	.46		

*p<.05

Tablo 8’de görüldüğü gibi üniversite öğrencilerinin anksiyete ($t=-210$; $p>.05$), benlik saygısı ($t=-1.652$; $p>.05$), EPŞ ($t=-.630$; $p>.05$), KPŞ ($t=-.111$; $p>.05$) ve KFŞ ($t=-.113$; $p>.05$) puanlarında ilişki durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte üniversite öğrencilerinin EFŞ puanlarında ilişki durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşmanın olduğu ($t=-3.356$; $p<.05$); ilişkisi olmayan bireylerin EFŞ puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bir diğer ifadeye ilişkisi olmayan bireylerin erkeğin uygulamış olduğu flört şiddetini kabul etme düzeyleri daha yüksektir.

İlişkisi olan üniversite öğrencilerinin anksiyete, benlik saygısı ve flört şiddeti ölçeklerinden almış oldukları puanların ilişki süresi değişkenine göre istatistiksel olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Üniversite öğrencilerine ait aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 9’da, ANOVA sonuçları da Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 9. İlişki süresine göre aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

	İlişki Süresi	n	$\bar{X}$	SS
Anksiyete	0-1 yıl	82	16.58	13.85
	2-4 yıl	86	16.18	11.42
	5 yıl ve üzeri	32	20.62	15.91
RBSÖ	0-1 yıl	82	28.46	1.82
	2-4 yıl	86	27.83	2.46
	5 yıl ve üzeri	32	27.68	2.84
EPŞ	0-1 yıl	82	42.19	3.75
	2-4 yıl	86	40.72	4.69
	5 yıl ve üzeri	32	40.50	4.58
EFŞ	0-1 yıl	82	28.43	2.54
	2-4 yıl	86	28.93	2.96
	5 yıl ve üzeri	32	28.12	2.09
KPŞ	0-1 yıl	82	21.39	5.47
	2-4 yıl	86	22.88	6.50
	5 yıl ve üzeri	32	21.50	9.67
KFŞ	0-1 yıl	82	24.36	2.94
	2-4 yıl	86	24.86	4.22
	5 yıl ve üzeri	32	23.75	2.70

Tablo 10. İlişki süresine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Anksiyete	Gruplar Arası	490.854	2	245.427	1.401	.249
	Gruplar İçi	34500.426	197	175.129		
	Toplam	34991.280	199			
RBSÖ	Gruplar Arası	22.034	2	11.017	2.097	.126
	Gruplar İçi	1034.986	197	5.254		
	Toplam	1057.020	199			
EPŞ	Gruplar Arası	115.000	2	57.500	2.086	.058
	Gruplar İçi	3670.180	197	18.630		
	Toplam	3785.180	199			
EFŞ	Gruplar Arası	18.723	2	9.362	1.309	.273
	Gruplar İçi	1409.277	197	7.154		
	Toplam	1428.000	199			
KPŞ	Gruplar Arası	105.151	2	52.575	1.160	.316
	Gruplar İçi	8928.349	197	45.322		
	Toplam	9033.500	199			
KFŞ	Gruplar Arası	30.570	2	15.285	1.230	.294
	Gruplar İçi	2447.350	197	12.423		
	Toplam	2477.920	199			

*p<.05

Tablo 10’da görüldüğü gibi üniversite öğrencilerinin anksiyete ($t=1.401$; $p>.05$), benlik saygısı ($t=2.097$; $p>.05$), EPŞ ($t=2.086$; $p>.05$), EFŞ ($t=1.309$; $p>.05$), KPŞ ($t=1.160$; $p>.05$) ve KFŞ ($t=1.230$; $p>.05$) puanlarında ilişki süresi değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tüm analizler değerlendirildiğinde H3 hipotezinin kısmen kabul edildiği görülmektedir.

4.4. Anksiyete, Benlik Saygısı ve Flört Şiddeti Arasındaki Korelasyon Katsayıları

Bu araştırma kapsamında incelenen değişkenlerin arasındaki ilişkilerin belirlenmesi

Değişkenler	1	2	3	4	5	6
1. Anksiyete	1.00					
2. Benlik Saygısı	.10*	1.00				
3. EPŞ	.09	.07	1.00			
4. EFŞ	.00	.08	.30**	1.00		
5. KPŞ	.14*	-.01	.29**	.47**	1.00	
6. KFŞ	.08	-.03	.20**	.54**	.62**	1.00

amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına Tablo 11’de yer verilmiştir.

Tablo 11. Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi Sonuçları

**p<.01; *p<.05

Büyüköztürk (2011), korelasyon analizlerini incelerken .00 ile .30 arasındaki değerlerin “düşük”; .31 ile .70 arasındaki değerlerin “orta”; .71 ve üzerindeki değerlerin ise “yüksek” olarak yorumlanabileceğini ifade etmiştir. Korelasyon analizi sonuçları bu doğrultuda incelendiğinde, Tablo 11’de de görüldüğü üzere, benlik saygısı ve anksiyete arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r=.10$; $p<.05$). Bu noktada H4 hipotezinin reddedildiği görülmektedir. Bununla birlikte benlik saygısı ile flört şiddeti alt boyutları olan EPŞ ($r=.07$; $p>.05$), EFŞ ($r=.08$; $p>.05$), KPŞ ($r=-.01$; $p>.05$) ve KFŞ ($r=-.03$; $p>.05$) arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu noktada H5 hipotezinin reddedildiği görülmektedir. Son olarak anksiyete ile EPŞ ($r=.09$; $p>.05$), EFŞ ($r=.00$; $p>.05$) ve KFŞ ($r=.08$; $p>.05$) arasında anlamlı bir ilişki yokken; KPŞ ($r=.14$; $p<.05$) arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu noktada H6 hipotezinin kısmen kabul edildiği görülmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar literatür çerçevesinde tartışılmış ve yorumlanmıştır. Bölümün sonunda ise araştırmadan elde edilen sonuçlar özetlenerek öneriler sunulmuştur.

5.1. Tartışma

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulardan ilki flört şiddetine maruz kalan bireylerin anksiyete düzeylerinin flört şiddetine maruz kalmayan bireylere oranla daha yüksek olduğu yönündedir (Tablo 4). Literatür incelendiğinde araştırma sonuçları ile paralel pek çok bulgunun yer aldığı görülmektedir. Prospero (2007) tarafından yapılan araştırmada da hem kadınların hem de erkeklerin flört şiddetine maruz kalma durumları arttıkça anksiyete, depresyon ve somatizasyon düzeyinin arttığı ortaya koyulmuştur. Amar ve Gennaro (2005) tarafından yapılan araştırmada ise üniversite öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalma düzeyleri arttıkça ruh sağlığı sorunlarının da arttığı ortaya koyulmuştur. Ülkemizde yapılan bir araştırmada ise kadınların flört şiddetine maruz kalma durumları arttıkça anksiyete düzeylerinin de yükseldiği ortaya koyulmuştur (Cinal, 2018). Dikmen ve arkadaşları (2018) tarafından yapılan araştırmada ise üniversiteye devam eden kadın öğrencilerin flört şiddetine maruz kalma düzeyleri yükseldikçe anksiyete puanlarının da yükseldiği ortaya koyulmuştur. Araştırma sonuçları, bireylerin flört şiddetine maruz kaldıkça anksiyete düzeylerinin yükseldiğini ortaya koymaktadır. Bu noktada araştırmanın bu bulgusunun literatür ile tutarlı olduğu görülmektedir.

Araştırmada flört şiddetine maruz kalan bireylerin benlik saygısı düzeylerinin flört şiddetine maruz kalmayan bireylerden daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 4). Bu bulgu literatür ile tutarlılık göstermemektedir. Yapılan araştırmalar, flört şiddetine maruz kalma düzeyi arttıkça benlik saygısının azaldığı yönünde sonuçlar ortaya koymaktadır (Akcan, 2020; Aslan ve ark., 2008; Van Ouytsel ve ark., 2017). Ancak yapılan bir araştırmada hem kadınların hem de erkeklerin benlik saygısı düzeyinin yüksek olmasının flört şiddeti için bir risk faktörü olabileceği ifade edilmektedir (Şimşek ve Kavas, 2018). Bu noktada bireylerin kendileri ile ilgili

algularının olumlu olarak artış göstermesi, flört şiddetine maruz kalma noktasında bir artışa yol açabilmektedir. Ancak bulguların geneli flört şiddetinin benlik saygısında azalmaya yol açtığı yönündedir. Bu araştırma kapsamına dahil edilen bireylerin benlik saygısı puanlarının ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir. Araştırmadan elde edilen bulgu bu nedenle literatürden farklılaştığı düşünülmektedir.

Araştırmada incelenen değişkenlerin cinsiyet açısından farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde anksiyete ve flört şiddetine yönelik tutumun tüm alt boyutlarda farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 5). Araştırma sonucunda kadınların anksiyete düzeylerinin erkeklere oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu konuda yapılan araştırmalara bakıldığında, araştırmadan elde edilen sonuçlar ile ilgili tutarlı çalışmaların bulunduğu görülmektedir. Yapılan araştırmalarda da kadın üniversite öğrencilerinin anksiyete düzeylerinin erkeklere oranla daha yüksek olduğu görülmüştür (Akgün ve ark., 2007; Başaran ve ark., 2009; Canbaz ve ark., 2007; Karagün ve Çolak, 2009; Karaman, 2009; Tektaş, 2014). Flört şiddetine yönelik tutum ölçeğinin tüm alt boyutlarından alınan puanlar incelendiğinde ise erkeklerin puanlarının kadınlara oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Bir diğer ifadeyle erkeklerin flört şiddetine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu görülmüştür. Bu durumda ataerkil toplum düzeninin bir etkisinin olduğu düşünülmektedir. Yapılan bir araştırmada erkek egemenliğini daha fazla destekleyen bireylerin kadına yönelik şiddeti daha fazla destekledikleri ve sorun çözümünde şiddete başvurdukları ortaya koyulmuştur (Diaz-Aguado ve Martinez, 2015). Erkek öğrenciler ile yapılan bir çalışmada ise ataerkil normlara sahip olanların flört şiddeti uygulama olasılığının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Ozaki ve Otis, 2017). Bununla birlikte Black ve arkadaşları (2015) tarafından yapılan araştırma sonucunda, bu araştırmadan elde edilen bulgulara benzer olarak, erkeklerin flört şiddetini daha fazla destekleri ortaya koyulmuştur.

Araştırmada incelenen değişkenlerin yaş açısından farklılaşıp farklılaşmadığı incelendiğinde anksiyete, benlik saygısı, erkeğin uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum ve kadının uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanlarının farklılaştığı görülmüştür (Tablo 6). Anksiyete puanlarına bakıldığında 18-20 yaş aralığındaki üniversite öğrencilerinin puan ortalamalarının 21-23 yaş ve 24-26 yaş aralığındaki öğrencilere oranla daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 6). Bu durumun

gelecek kaygısı ile alakalı olabileceği düşünülmektedir. Yaş ilerledikçe üniversite öğrencilerinde kariyer ve gelecek kaygısı baş göstermeye başlamaktadır. Bu nedenle anksiyete puanlarının henüz üniversite yaşamına yeni başlamış öğrencilere oranla daha yüksek olması anlaşılabilir bir durum olarak görülmektedir. Literatür incelendiğinde ise bu konuda yapılan araştırmaların farklı bulgular ortaya koyduğu görülmektedir. Araştırmaların bazılarında anksiyete ve yaş arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Akgün ve ark., 2007; Deveci, Çalmaz ve Yasemin, 2012; Kaya ve Varol, 2004; Şirin ve ark., 2003). Bununla birlikte Çoban ve Karaman (2013) tarafından yapılan araştırmada, bu araştırma bulguları ile paralel olarak, 21-25 yaş arasındaki üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu ortaya koyulmuştur. Bu dönem içerisindeki bireyler hem kariyer kaygısı yaşamakta (Salmelo-Aro, ve ark., 2001) hem de yakın ilişki kurma ve evlilik gibi önemli yaşam olayları ile ilgili bir belirsizlik içerisinde olmaktadır. Bu gibi nedenlerin bu yaş aralığındaki bireylerin duygu durumları üzerinde etkisinin olduğu literatürde belirtilmektedir (Feldman, 2003; Santrock, 2010). Bu noktada elde edilen bulgunun literatür ile uyumlu olduğu görülmektedir. Benlik saygısı ve yaş arasındaki farklılığa bakıldığında, 21-23 yaş aralığındaki bireylerin 24-26 yaş aralığındaki bireylere göre benlik saygısının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde yaş değişkeninin benlik saygısının gelişimi için oldukça önemli olduğu görülmektedir. Özellikle ergenlik dönemi ve beliren yetişkinlik dönemindeki yaşantıların olumlu benlik saygısı gelişiminde etkili olduğu ifade edilmektedir (Başkara, 2002). Literatür incelendiğinde üniversite öğrencileri ile yapılan araştırmalarda yaş değişkeni ile benlik saygısı arasında, aynı gelişim dönemi içerisinde bulunmalarından kaynaklı olarak herhangi bir farklılığın olmadığı belirtilmektedir (Çetin, 2015; Delikoyun, 2017; Eryılmaz, 2012). Bu araştırma sonucunda elde edilen bulgunun farklılık göstermesinde karıştırıcı diğer değişkenlerin etkisinin olduğu düşünülmektedir. Bir diğer ifadeyle benlik saygısının gelişiminde etkili olan deneyimlerin etkisiyle farklılaşmanın olduğu düşünülmektedir. Flört şiddeti ile yaş değişkeni arasındaki farklılık incelendiğinde ise erkeğin uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumun 18-20 yaş aralığındaki bireyler için daha fazla olumlu algılandığı görülmektedir (Tablo 7). Bununla birlikte kadının uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum ise 21-23 yaş aralığındaki bireylerde daha olumlu algılanmaktadır. Bu noktada görülmektedir ki yaş ilerledikçe flört şiddetine yönelik tutum olumsuzlaşmaktadır. Bu bulgu literatür ile uyum göstermektedir

(Crittenden ve ark., 2017; Stickley ve ark., 2008). Yıldırım (2016) tarafından yapılan araştırma sonucunda da 23 yaş ve üzerindeki öğrencilerin flört şiddetine yönelik algı ve tutumlarının daha olumsuz olduğu ortaya koyulmuştur. Genç yetişkin bireylerin hem deneyimlerinin daha az olmasının bu durumda etkili olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda sağlıklı flört ilişkisinin nasıl olduğu noktasında bilgi eksikliklerinin de olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Araştırmada incelenen değişkenlerin ilişki durumu açısından farklılaşp farklılaşmadığı incelendiğinde ise yalnızca flört şiddeti ölçeği, EFŞ alt boyutunda farklılık olduğu görülmüştür (Tablo 8). İlişkisi olmayan bireylerin erkeğin uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu ortaya koyulmuştur. Bir diğer ifadeyle ilişkisi olan bireyler, erkek tarafından uygulanan fiziksel şiddete daha olumsuz bakmaktadırlar. Bununla birlikte ilişki süresi değişkeni açısından ise tüm değişkenler temelinde anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya koyulmuştur. İlişki durumu ve ilişki süresi literatürde genellikle bir arada incelenmiş değişkenler olarak görülmektedir. Elde edilen bulgular, ilişkinin uzunluğu arttıkça flört şiddetine yönelik olumsuz tutumun da artışı yönündedir (Cinal, 2018; Goussinsky ve Yassour-Borochowitz, 2007; Luthra ve Gidycz, 2006). Bu araştırmadan elde edilen bulgunun ise yaşantılar temelinde şekillendiği ve ilişkisi olmayan bireylerin deneyim eksikliğinden kaynaklı olumlu algılarının daha yüksek olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada incelenen değişkenlerin birbirleri ile olan ilişkisi ele alındığında; anksiyete ve benlik saygısı arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya koyulmuştur. Bu araştırmaya katılan bireylerin benlik saygısı düzeyleri yükseldikçe anksiyete düzeylerinin de yükseldiği görülmektedir. Araştırma bu bulgusu kapsamında literatür ile farklılık göstermektedir. Literatürde genel olarak düşük benlik saygısının kaygı ile pozitif yönde ilişkili olduğu belirtilmektedir (Coopersmith, 1967; Eşer, 2005; Yapıcı ve Kayıklık, 2005; Yörükoğlu, 1988: Akt. Başkara, 2002). Araştırma sonuçlarının literatürden farklılaşmasının nedeninin örneklem grubu olduğu düşünülmektedir. Bakıldığında araştırmaya katılan bireylerin benlik saygısı düzeylerinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Bu noktada öğrencilerin kaygılarının benlik saygısından ziyade gelişim döneminin özellikleri gibi farklı nedenlerden dolayı ortaya çıktığı düşünülmektedir. Araştırma bulgularında da

ortaya koyulduğu gibi araştırma sonucunda ortaya çıkan ilişkinin düzeyinin de oldukça düşük olması bu durumu kanıtlar niteliktedir.

Araştırma sonucunda elde edilen bir diğer bulgu ise anksiyete ile flört Şiddeti leğinin KPŞ alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu yönündedir (Tablo 11). Bir diğer ifadeyle araştırmaya katılan bireylerin anksiyete düzeyleri yükseldikçe kadınların uyguladığı psikolojik Şiddete yönelik olumlu tutumlarının da arttığı görülmektedir. Bu durum bir savunma mekanizması olarak değerlendirilebilir. Kaygı duyan bireyler, psikolojik Şiddet uygulayarak ve bu duruma dönük kendilerini savunup olumlu tutum geliştirmiş olabilirler. İlgili literatür incelendiğinde Cinal (2018) tarafından yapılan araştırmada flört Şiddetine yönelik tutumun tüm alt boyutlarından alınan puanlar arttıkça depresyon ve anksiyete düzeyinin yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu konuda yapılmış çalışmaların sayısı oldukça sınırlı olmakla birlikte flört Şiddetinin kabul edilmesi sonucunda gençlerin flört Şiddetini yaşama mağduriyetlerinin daha fazla yükseldiği ve bu durumun bir sonucu olarak da depresyon ve anksiyete gibi ruh sağlığı problemlerini daha fazla bildirdikleri ifade edilmektedir (Temple ve ark., 2018).

Araştırmadan elde edilen son bulgu ise benlik saygısı ve flört Şiddetine yönelik tutumun tüm alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı yönündedir (Tablo 11). Literatür incelendiğinde flört Şiddetine yönelik tutum ve benlik saygısı arasında yapılan araştırmaların farklı sonuçlara işaret ettiği görülmektedir. Şimşek ve Kavas (2018) tarafından yapılan araştırmada flört Şiddetine yönelik tutum puanları yükseldikçe benlik saygısının da yükseldiği grlmştr. Bununla birlikte flört Şiddetine yönelik olumlu tutumun düşük benlik saygısı ile alakalı olduğunu ifade eden araştırmalar da literatürde bulunmaktadır (Clements ve ark., 2005; Lewis ve Fremouw, 2000). Bu noktada araştırmaların farklı sonuçları elde ettiği görülmektedir. bu doğrultuda bu konuda daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğu söylenbilir.

5.2. Sonuç

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular şu şekildedir:

- Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalma durumları ile anksiyete düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu, flört şiddetine maruz kaldığını ifade eden öğrencilerin anksiyete düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalma durumları ile benlik saygısı düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu, flört şiddetine maruz kaldığını ifade eden öğrencilerin benlik saygısı düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı puanlarında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin anksiyete puanlarında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşmanın olduğu; kadınların anksiyete puanlarının erkeklere oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutum ölçeği alt boyutlarına bakıldığında EPS, EFŞ, KPŞ ve KFŞ puanlarında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma olduğu ve erkeklerin puanlarının kadınlara oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin anksiyete yaş değişkeni açısından anlamlı olarak farklılaştığı; 18-20 yaş arasındaki bireylerin anksiyete puanlarının 21-23 yaş ve 24-26 yaş aralığındaki bireylere oranla daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı yaş değişkeni açısından anlamlı olarak farklılaştığı; 21-23 yaş arasındaki bireylerin benlik saygısı puanlarının 24-26 yaş aralığındaki bireylere oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti ölçeği alt boyutlarından EPŞ ve KPŞ puanlarının yaş değişkeni açısından farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti ölçeği alt boyutlarından EFŞ puanlarının yaş değişkeni açısından anlamlı olarak farklılaştığı; 18-20 yaş arasındaki bireylerin EFŞ puanlarının 21-23 yaş ve 24-26 yaş aralığındaki bireylere oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti ölçeği alt boyutlarından KFŞ puanlarının yaş değişkeni açısından anlamlı olarak farklılaştığı; 21-23 yaş arasındaki bireylerin EFŞ puanlarının 24-26 yaş aralığındaki bireylere oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin anksiyete, benlik saygısı, EPŞ, KPŞ ve KFŞ puanlarında ilişki durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin EFŞ puanlarında ilişki durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşmanın olduğu; ilişkisi olmayan bireylerin EFŞ puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin anksiyete, benlik saygısı, EPŞ, EFŞ, KPŞ ve KFŞ puanlarında ilişki süresi değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve anksiyete puanları arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ile flört şiddeti alt boyutları olan EPŞ, EFŞ, KPŞ ve KFŞ arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin anksiyete ile EPŞ, EFŞ ve KFŞ arasında anlamlı bir ilişki yokken; KPŞ arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda flört şiddetine yönelik tutumun beliren yetişkinlik döneminin başlarında nispeten ilerleyen yaşlara göre daha olumlu görüldüğü tespit edilmiştir. Bu sonuçtan hareketle bu gelişim dönemi içerisinde bulunan gençlere sağlıklı flört ilişkisi hakkında eğitimler düzenlenebilir. Benzer eğitimler ilişkisi olmayan bireylere ve daha önce hiç ilişki yaşamamış bireylere yönelik olarak da düzenlenebilir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç da flört şiddetine maruz kalan üniversite öğrencilerinin anksiyete düzeylerinin daha yüksek olduğu yönündedir. Bu noktada gelişebilecek ruh sağlığı bozukluklarının önüne geçilmesi adına hem flört şiddetine yönelik farkındalık eğitimlerinin hem de flört şiddetine maruz kalan öğrencilerin iyileştirilmesine yönelik uygulamaların aktif hale getirilmesi önemli görülmektedir.

Aynı zamanda erkeklerin flört şiddetine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu noktada da düzenlenecek farkındalık eğitimlerinde özellikle erkeklerin bulunması ve ataerkil yapıdan kaynaklı düşünce örüntülerinin yapılandırılması gerekmektedir.

Bu araştırma kapsamında yalnızca üniversite öğrencileri ile çalışılmıştır. Bu araştırma kapsamında ele alınan değişkenler farklı örneklem gruplarında (evli, boşanmış, ergen...) incelenebilir. Farklı örneklem gruplarında aynı değişkenlerle fark olup olmadığı incelenebilir.

Araştırma algılanan ekonomik durum, ebeveyn tutumu, yaşanılan bölge gibi farklı demografik değişkenler açısından incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Akcan, G. (2020). Flört Şiddeti: Psikopatolojik Bir Değerlendirme. *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5(2), 72-87.
- Akgün, A., Gönen, S., & Aydın, M. (2007). İlköğretim fen ve matematik öğretmenliği öğrencilerinin kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), 283-299.
- Ali, A. Z., & Ali, N. H. (2015). Teen dating violence. *International Journal of Women Empowerment*. 1(1):30-2.
- Amar, A. F., & Gennaro, S. (2005). Dating violence in college women: Associated physical injury, healthcare usage, and mental health symptoms. *Nursing research*, 54(4), 235-242.
- American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders : DSM-5. <https://www.psychiatry.org/psychiatrists/practice/dsm>, (Erişim Tarihi: 28.12.2021).
- Arıca, O. (2005). Üniversite Öğrencilerinde Benlik Saygısı. *Psikoloji Çalışmaları*, 25, 19-30.
- Arslan, H., Mergen, H., Mergen, B. E., Arslan, E., & Ayyıldız, Ü. (2016). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Depresyon, Anksiyete Ve Benlik Saygısı Puanlarının Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. *Medical Sciences*, 11(1), 1-13.
- Asıl, S. (2017). Tüketimde benlik algısı: sosyal medya hesaplarında tüketici olmak. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 1-22.
- Aslan, D., Vefikuluçay Yılmaz, D., Zeyneloğlu, S., Erdost, T., & Temel, F. (2008). *Ankara'da iki Hemşirelik Yüksekokulu'nun birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan öğrencilerin flört şiddetine maruz kalma, flört ilişkilerinde şiddet uygulama durumlarının ve bu konudaki görüşlerinin saptanması araştırması*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi.
- Aslan, D., Vefikuluçay, Y., Zeyneloğlu, S., Erdost, T., ve Temel, F. (2008). *Ankara'da iki Hemşirelik Yüksekokulu'nun birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan öğrencilerin flört şiddetine maruz kalma, flört ilişkilerinde şiddet uygulama durumlarının ve bu konudaki görüşlerinin saptanması araştırması*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi.
- Atak, H. ve Tastan, N. (2012). Romantic Relationships and Love. *Curr Approaches Psychiatry*. 4(4):520-46.
- Bacanlı, H. (2002). *Gelişim ve Öğrenme* (6. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

- Başaran, M. H., Taşgın, Ö., Sanioğlu, A., & Taşkın, A. K. (2009). Sporcularda durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 533-542.
- Başkara, S. V. (2002). *Özsaygının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Baybek, H. Ve Yavuz, S. (2005). Muğla Üniversitesi Öğrencilerinin Benlik Saygılarının İncelenmesi. *Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 14(2): 73–95.
- Beck, A. T. ve Freeman, A. (1990). *Cognitive therapy of personality disorders*. New York: Guilford.
- Berksun, O. E. (2003). *Anksiyete ve anksiyete bozuklukları*. İstanbul: Turgut Yayıncılık.
- Berrios, G. E. (1996). *Anxiety and cognate disorders*. Cambridge University Press.
- Black, B. B. (1996). *Social anxiety and selective mutism*. *American Psychiatric Press Review of Psychiatry*. Washington, DC. American Psychiatric Association Press.
- Black, B. M., Chido, L. M., Preble, K. M., Weisz, A. N., Yoon, J. S., Delaney-Black, V., ... & Lewandowski, L. (2015). Violence exposure and teen dating violence among African American youth. *Journal of Interpersonal Violence*, 30(12), 2174-2195.
- Bowlby, J. (1988). *A secure base: Parent-child attachment and healthy human development*. New York, NY, US: Basic Books.
- Budak, S. (2003). *Psikoloji Sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Bulut, S. (2008). Seçici konuşmamazlık (selective mutizm): Sebepleri ve tedavi yaklaşımları. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(17), 52-65.
- Büyüköztürk, S., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, S. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A. (2017). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Canbaz, S., Sünter, A. T., Aker, S., & Pekşen, Y. (2007). Tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinin kaygı düzeyi ve etkileyen faktörler. *Genel Tıp Dergisi*, 17(1), ss.15-19.

- Chiba, S., Numakawa, T., Ninomiya, M., Richards, M. C., Wakabayashi, C., & Kunugi, H. (2012). Chronic restraint stress causes anxiety-and depression-like behaviors, downregulates glucocorticoid receptor expression, and attenuates glutamate release induced by brain-derived neurotrophic factor in the prefrontal cortex. *Progress in Neuro-Psychopharmacology and Biological Psychiatry*, 39(1), 112-119.
- Chrzanowski, G. (1981). The genesis and nature of self-esteem. *American Journal of Psychotherapy*, 35(1), 38-46.
- Cinal, B. (2018). *Flört şiddeti ve flört şiddetine yönelik tutumun anksiyete ve depreyon düzeyleriyle ilişkisinin incelenmesi* (Master's thesis, Işık Üniversitesi).
- Clements, C., Ogle, R., & Sabourin, C. (2005). Perceived control and emotional status in abusive college student relationships: An exploration of gender differences. *Journal of Interpersonal Violence*, 20, 1058–1077.
- Coopersmith, S. (1967). *The antecedents of self-esteem* San Francisco. H Freeman and Company.
- Creasey, G., Kershaw, K., & Boston, A. (1999). Conflict management with friends and romantic partners: The role of attachment and negative mood regulation expectancies. *Journal of youth and Adolescence*, 28(5), 523-543.
- Crittenden, C. A., Policastro, C., & Eigenberg, H. M. (2017). Attitudes Toward Dating Violence: How Does Sexual Identity Influence Perceptions Among College Students? *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 26(7), 804.
- Cüceloğlu D. (2005). *İnsan ve Davranışları Psikolojinin Temel Kavramları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çakaloz, D. K., Çoban, A., & Irmak, A. (2020). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Öğrencilerinin Flört Şiddet Kapsamındaki Davranışlara İlişkin Görüşleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4(2), 100-106.
- Çelen, H. N. (2007). *Ergenlik ve Genç Yetişkinlik*, İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Çetin, B. (2015). *Kentte ve Kırsalda Yetişmiş Ortaokul Öğrencilerinin Benlik Saygısı ile Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Nişantaşı Üniversitesi, İstanbul.
- Çınkır, Ş. (2006). Okullarda Kabagüç: Türleri, Etkileri ve Önleme Stratejileri, *1. Şiddet ve Okul: Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler Uluslar arası Katılımlı Sempozyum*, 28-31 Mart 2006, İstanbul.
- Çoban, A. E., & Karaman, N. G. (2013). Üniversite öğrencilerinin umutsuzluk, kaygı ve ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 78-88.

- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dating Violence Research Center, (2002). Campus Dating Violence fact sheets <https://www.uvm.edu/police/publicDownloads/Dating.Violence.pdf>, (Erişim Tarihi: 20.12.2021).
- Delikoyun, D. (2017). *Üniversite Öğrencilerinde Duygusal Zeka ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.
- Demirci, O. O., Sağaltıcı, E., & Yıldırım, A. (2015). Özgül fobinin göz hareketleri ile duyarsızlaştırma ve yeniden işleme yöntemi ile tedavisi: bir olgu sunumu. *Klinik Psikiyatri*, 18(4), 124-129.
- Demirtaş, E. T. (2019). *Flört şiddeti: Okul Odaklı Önlem ve Müdahalede Engeller, İhtiyaçları Çözüm Önerileri Araştırması*. İstanbul: Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği.
- Deveci, S. E., Çalmaz, A., & Açık, Y. (2012). Doğu Anadolu'da yeni açılan bir üniversitenin öğrencilerinde kaygı düzeylerinin sağlık, sosyal ve demografik faktörler ile ilişkisi. *Dicle Tıp Dergisi*, 39(2), 189-196.
- Diaz-Aguado, M. J., & Martinez, R. (2015). Types of adolescent male dating violence against women, self-esteem, and justification of dominance and aggression. *Journal of interpersonal violence*, 30(15), 2636-2658.
- Dikmen, H. A., Özaydın, T., & Yılmaz, S. D. (2018). Üniversitedeki kadın öğrencilerde yaşanan flört şiddeti ile anksiyete ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişki. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (2), 170-176.
- Dikmen, H. A., Özaydın, T., & Yılmaz, S. D. (2018). Üniversitedeki kadın öğrencilerde yaşanan flört şiddeti ile anksiyete ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişki. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (2), 170-176.
- Diop-Sidibé, N., Campbell, J. C., & Becker, S. (2006). Domestic violence against women in Egypt—wife beating and health outcomes. *Social science & medicine*, 62(5), 1260-1277.
- Doğan, T. (2011). İki boyutlu benlik saygısı: Kendini sevme/özyeterlik ölçeği'nin Türkçe uyarlaması, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 36(162), 126-137.
- DSÖ (2002). World report on violence and health: summary, 2002, Geneva http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report, (Erişim Tarihi: 20.12.2021).
- DSÖ. (2015) Youth Violence. 2015. Erişim adresi: https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/youth-violence-infographic-2015.pdf?ua=1, (Erişim Tarihi: 20.12.2021).

- Duclos, G., & Kunal, O. (2010). *Benlik Saygısı, Yaşam İçin Bir Pasaport*.
- Duman, S. (2016). *Üniversite öğrencilerinde öznel iyi oluş ve benlik saygısının stresle başa çıkma tarzlarıyla ilişkisinin incelenmesi* Yüksek Lisan Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dutton, D.G., Van Ginkel, C. and Landolt, M.A. (1996). Jealousy, intrusiveness, and intimate abusiveness. *Journal of Family Violence*, 11(4), 411–423.
- Eidelson, R. J., & Epstein, N. (1982). Cognition and relationship maladjustment: Development of a measure of dysfunctional relationship beliefs. *Journal of consulting and clinical psychology*, 50(5), 715.
- Eroğlu, K., & Odacı, H. (2019). Ortaokul Yedinci ve Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Anksiyete Düzeyleri ile Benlik Saygıları, Anne-Baba Tutumları, Mükemmeliyetçilik Özellikleri Arasındaki İlişki. *Turk J Child Adolesc Ment Health*, 26(3), 108-15.
- Eryılmaz, A. (2004). Ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde romantik yakınlığı başlatmada algılanan kontrol. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eryılmaz, S. (2012). *Üniversite Öğrencilerinde Psikolojik Sağlamlığı Yordamada, Yaşam Doyumu, Benlik Saygısı, İyimserlik ve Kontrol Odağının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Feeney, J.A. (1999). Adult attachment, emotional control, and marital satisfaction. *Personal Relationships*, 6(2), 169-185.
- Feldman, R. S. (2003). *Development Across the Lifespan*. Prentice Hall, New Jersey.
- Fisher, F.W. (1970). *Theories of Anxiety*, Harper & Row, Publishers, New York.
- Flouri, E. (2006). Parental interest in children's education, children's self-esteem and locus of control, and later educational attainment: Twenty-six year follow-up of the 1970 British Birth Cohort. *British journal of Educational psychology*, 76(1), 41-55.
- Freud, S. (1999). *Psikanalize giriş dersleri*. Ankara: Öteki Yayınevi.
- García-Moreno, C., Jansen, H. A., Ellsberg, M., Heise, L., & Watts, C. (2005). *WHO multi-country study on women's health and domestic violence against women*. World Health Organization
- Garland, E. L., Carter, K., Ropes, K., & Howard, M. O. (2012). Thought suppression, impaired regulation of urges, and Addiction-Stroop predict affect-modulated cue-reactivity among alcohol dependent adults. *Biological psychology*, 89(1), 87-93.

- Garthe, R. C., Sullivan, T. N., & Behrhorst, K. L. (2021). A latent class analysis of early adolescent peer and dating violence: Associations with symptoms of depression and anxiety. *Journal of interpersonal violence*, 36(5-6), 2031-2049.
- Gecas, V. (1982). The self-concept. *Annual review of sociology*, 8(1), 1-33.
- Goussinsky, R., & Yassour-Borochowitz, D. (2007). Personal History Dynamics of Dating Violence Among Israeli Students. *Journal of Family Violence*, 22(5), 247-258. doi:10.1007/s10896-007-9068-0
- Gürel Yılmaz, G. (2009). *Suçta sürüklenen ve suçta sürüklenmeyen ergenlerin benlik saygısı düzeylerinin karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hamarta, E. (2004). *Üniversite öğrencilerinin yakın ilişkilerindeki bazı değişkenlerin (benlik saygısı, depresyon ve saplantılı düşünme) bağlanma stilleri açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi. Konya.
- Haspolat, N. K., & Kağan, M. (2017). Sosyal fobinin yordayıcıları olarak beden imajı ve benlik saygısı. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 139-152.
- Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi, (CDC). Teen Dating Violence Factsheet. CDC. <http://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/teen-datingviolence-factsheet-a.pdf> S, (Erişim Tarihi: 20.12.2021).
- Hazan, C., & Zeifman, D. (1999). Pair bonds as attachments. *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications*, 336-354.
- Horney, K. (2008). *Çağımızın Nevrotik Kişiliği*, Öteki Yayınevi (3. Baskı), Ankara.
- Hotaling, G. T. and Sugarman, D.B. (1986). An analysis of risk markers in husband to wife violence: The current state of knowledge. *Violence and Victims*, 1(2), 101-124.
- İftar, M. (2016). *Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutum ve davranışları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı.
- Kan, M. (2018). *Üniversite öğrencilerinde yetişkin bağlanma biçimleri, kişilik özellikleri ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler*. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kanık, C. (2020). *Maddenin/İlacın Yol Açtığı Kaygı Bozukluğu* Ankara, <https://cemkanik.com/uzmanliklar/maddenin-ilacin-yol-actigi-kaygi-bozuklugu/>, (Erişim Tarihi: 28.12.2021).
- Karademir, T., Türkçapar, Ü., Ulucan, H., & Bahadır, Z. (2013). Haltercilerde Benlik Saygısı İle Yaşam Doyum Ve Vücut Benlik Algısı Arasındaki İlişkinin

İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 285-294.

Karagün, E., & Çolak, S. (2009). KPSS Sınavına Hazırlanan Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Bölümü Son Sınıf Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. 6. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 350-361.

Karaman, S. (2009). *Sağlıkla İlgili Programlarda Öğrenim Gören Üniversite Öğrencilerinin Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık

Karatay, G. (2018). Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine ilişkin tutum ve davranışları. *STED/Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 27(1), 62-71.

Karsberg, S., Bramsen, R. H., Lasgaard, M., & Elklit, A. (2018). Prevalence and characteristics of three subtypes of dating violence among Danish seventh-grade students. *Scandinavian journal of child and adolescent psychiatry and psychology*, 6(1), 16-27.

Kaya, M., & Varol, K. (2004). İlahiyat fakültesi öğrencilerinin durumluk-sürekli kaygı düzeyleri ve kaygı nedenleri (Samsun örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(17), 31-63.

Kayı, Z., Yavuz, M. F., & Arıcan, N. (2000). Kadın üniversite gençliği ve mezunlarına yönelik cinsel saldırı mağdur araştırması. *Adli Tıp Bülteni*, 5(3), 157-163.

Keiley, M.K. (2002). Attachment and affect regulation: A framework for family treatment of conduct disorder. *Family Process*, 41(3), 477-493.

Knee, C. R. (1998). Implicit theories of relationships: Assessment and prediction of romantic relationship initiation, coping, and longevity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(2), 360.

Koçak, Y. Ç., & Can, H. Ö. (2019). Flört şiddeti: Tanımı, sınıflaması ve değerlendirmesi. *Türkiye Klinikleri Obstetric-Women's Health and Diseases Nursing-Special Topics*, 5(3), 43-53.

Köknel, Ö. (1985). *Kaygıdan Mutluluğa Kişilik*, 7. Basım, Altın Kitaplar, İstanbul.

Kütük, E. K., Gümüştaş, F., & Almış, B. H. (2018). Üniversite öğrencisi kızlarda flört şiddetinin belirleyicileri ve psikiyatrik sonuçlar açısından flört dışı şiddetten farklılıkları. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 19(2), 217-222.

Kwong, M. J., Bartholomew, K., Henderson, A. J. and Trinke, S. J. (2003). The intergenerational transmission of relationship violence. *Journal of Family Psychology*, 17(3), 288-301.

Larsen, M.M. (2016). *Theoretical & empirical perspectives on intimate partner violence*. M. Larsen (Ed.), *health inequities related to intimate partner violence*

against women, Social Disparities in Health and Health Care içinde (13-29).
Switzerland: Springer International Publishing.

- Lawson-Cruttenden, T. (1996). Is there a law against stalking?: the relevant criminal And Civil Law To Counter This Behaviour. *New Law Journal*, 418-420.
- Lewis, S. F., & Fremouw, W. (2000). Dating violence: A critical review of the literature. *Clinical Psychology Review*, 21, 105–127.
- Lewis, S. F., & Fremouw, W. (2001). Dating violence: A critical review of the literature. *Clinical psychology review*, 21(1), 105-127.
- Luthra, R., & Gidycz, C. A. (2006). Dating Violence Among College Men and Women: Evaluation of a Theoretical Model. *Journal of Interpersonal Violence*, 21(6), 717-731.
- Magdol, L., Moffitt, T. E., Caspi, A., Newman, D. L., Fagan, J., & Silva, P. A. (1997). Gender differences in partner violence in a birth cohort of 21-year-olds: bridging the gap between clinical and epidemiological approaches. *Journal of consulting and clinical psychology*, 65(1), 68.
- Makepeace, J. M. (1981). Courtship violence among college students. *Family relations*, 97-102.
- Mann, M. M., Hosman, C. M., Schaalma, H. P., & De Vries, N. K. (2004). Self-esteem in a broad-spectrum approach for mental health promotion. *Health education research*, 19(4), 357-372.
- Masi, G., Mucci, M., & Millepiedi, S. (2001). Separation anxiety disorder in children and adolescents. *CNS drugs*, 15(2), 93-104.
- Matud, M. P. (2005). The Psychological Impact of Domestic Violence on Spanish Women 1. *Journal of Applied Social Psychology*, 35(11), 2310-2322.
- Matud, M. P. (2007). Dating violence and domestic violence. *Journal of Adolescent Health*, 40(4), 295-297.
- Mckay, M. ve Patrick, F. (2000), *Self-Esteem*, New Harbinger Publications, U.S.A.
- McMahon, S. (2009). *Terapistim Yanımında*. İstanbul: Barış İlhan Yayınevi.
- McVay, K.D. (2012). *Using attachment theory to understand intergenerational transmission of intimate partner violence and implications for use in treatment and policy reform*. Unpublished Doctoral dissertation. Philadelphia: University of Pittsburgh, Public Health.
- Mikulincer, M. ve Shaver, P.R. (2007). *Attachment in adulthood: Structure, dynamics, and change*. New York: Guilford Press.
- Miller, E., Decker, M.R., Reed, E., Raj, A., Hathaway, J.E. and Silverman, J.G. (2007). Male partner pregnancy-promoting behaviors and adolescent partner violence:

- findings from a qualitative study with adolescent females. *Academic Pediatrics*, 7(5), 360-366.
- Nielsen, B., ve Harder, N. (2013). Causes of student anxiety during simulation: What the literature says. *Clinical Simulation in Nursing*, 9(11), 507-512.
- Nutt, D. (1998). *Generalised Anxiety Disorder: Diagnosis, Treatment and its Relationship to Other Anxiety Disorders*. Taylor & Francis.
- O'Leary, K.D. and Maiuro, R.D. (2001). *Psychological abuse in violent domestic relations*. New York: Springer Publishing.
- Okumuşoğlu, S. (2017). Diyet Yapan Kadınlarda Beden Algısı, Benlik Saygısı, Yaş Ve Vücut Kitle İndeksi İlişkisinin Araştırılması. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(13), 1171-1181.
- Ozaki, R., & Otis, M. D. (2017). Gender equality, patriarchal cultural norms, and perpetration of intimate partner violence: Comparison of male university students in Asian and European cultural contexts. *Violence against women*, 23(9), 1076-1099.
- Öz, F. ve Yılmaz, E. (2009). Ruh Sağlığının Korunmasında Önemli Bir Kavram: Psikolojik Sağlık. *Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 8(3): 82-89.
- Özcan, H., Subaşı, B., Budak, B., Çelik, M., Gürel, Ş. C., & Yıldız, M. (2013). Ergenlik ve genç yetişkinlik dönemindeki kadınlarda benlik saygısı, sosyal görünüş kaygısı, depresyon ve anksiyete ilişkisi. *Journal of Mood Disorders*, 3(3), 107-113.
- Özer, Ş. (2006). Anksiyete ve Anksiyete Bozukluklarının Kısa Tarihçesi. *Anksiyete Bozuklukları*, Ankara: Türkiye Psikiyatri Derneği Yayınları.
- Özkan, İ. (1994). Benlik saygısını etkileyen etkenler. *Düşünen Adam*, 7(3), 4-9.
- Öztürk M., O. (2004). *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları* (1.bs.). Ankara: HYB Yayıncılık.
- Öztürk, A. (2014). Sosyal Kaygıyı Açıklayan Yaklaşımlar. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(48), 15-26.
- Öztürk, İ (1990). *Anne-baba tutumlarının üniversite öğrencilerinin bağımsızlık duyguları anlama, yakınlık, başatlık, kendini suçlama ve saldırganlık düzeylerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öztürk, N., Karabulut, M., & Sertoğlu, E. (2018). *Gençlerle güvenli ilişkiler üzerine çalışmak: Eğitimciler ve danışmanlar için el kitabı*. 2. Baskı. İstanbul: Punto Baskı Çözümleri.
- Öztürk, O., Meral, H., Çetin, S., Hanoğlu, L., Atmaca, B., & Özer, F. (2004). Parkinson Hastalığında Anksiyete ve REM Davranış Bozukluğu. *Parkinson Hast. Hareket Boz. Der.*, 7(2), 121-127.

- Paulson, M.J., Coombs, R.H. and Landsverk, J. (1990). Youth who physically assault their parents. *Journal of Family Violence*, 5(2), 121-133.
- Perls, F.,S. (1969). *In and Garbage 'Pail*, Lafayette, California: Real People Press.
- Polat, G., Köse, O. Ö., Demir, F., Save, D., Özen, G., Yanık, İ., & Güneş, H. (2006). Üniversite öğrencilerinde sevgili şiddeti. *Van 10. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Próspero, M. (2007). Mental health symptoms among male victims of partner violence. *American Journal of Men's Health*, 1(4), 269-277.
- Rosenberg, M. (1986). *Conceiving the Self*. Florida: Krieger Publishing Company.
- Salmela- Aro K, Nurmi JE, Saisto J ve ark. (2001) Goal Reconstruction and Depressive Symptoms During the Transition to Morherhood: Evidence From Two CrossLogged Longitudinal Studies. *Journal of Personality and Social Psychology*, 81:1144–1159.
- Saltzman, L., Fanslow, J.L., McMahon, P.M. and Shelley, G.A. (2002). *Intimate partner violence surveillance: uniform definitions and recommended data elements, version 1.0*. Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Injury Prevention and Control,1, 89-104.
- Santrock, J. (2010). *Life Span Development*. 13.Ed. McGraw Hill, USA.
- Schumacher, J. A. & Slep, A. M. S. (2004). Attitudes and dating aggression: a cognitive dissonance approach. *Prevention Science*, 5(4), 231-243.
- Seyhan, D. ve Zincir, H. (2009). Tutuklu Hükümlü Gençlerin Benlik Saygısı Düzeyleri ile Aile Özelliklerinin İncelenmesi ve Aralarındaki Korelasyonun Belirlenmesi. *Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi*, 11(5): 7-24.
- Sezer, Ö., & Sumbas, E. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Çiftler Arası Şiddeti Kabullerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Journal of International Social Research*, 11(56), 638-649.
- Shin, L. M., & Liberzon, I. (2010). The neurocircuitry of fear, stress, and anxiety disorders. *Neuropsychopharmacology*, 35(1), 169-191.
- Shook, N. J., Gerrity, D. A., Jurich, J., & Segrist, A. E. (2000). Courtship violence among college students: A comparison of verbally and physically abusive couples. *Journal of Family Violence*, 15(1), 1-22.
- Stagner, R. (1961). *Psychology of personality*. New York: Mc Graw Hill.
- Steinhausen, H., & Juzi, C. (1996). Elective mutism: An analysis of 100 cases. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 35(5), 606-614.
- Stickley, A., Kislitsyna, O., Timofeeva, I., & Vågerö, D. (2008). Attitudes Toward Intimate Partner Violence Against Women in Moscow, Russia. *Journal of Family Violence*, 23(6), 447-456.

- Stone M. (1997). *Healingthe Mind: A History of Psychiatry From Antiquity To The Present*. New York: W.W Norton &Company.
- Subaşı, N., & Akın, A. (2003). *Kadına yönelik şiddet; nedenleri ve sonuçları. Toplumsal cinsiyet, sağlık ve kadın*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Sungur, M. Z. (1997). Fobik bozukluklar. *Psikiyatri dünyası*, 1(1), 5-11.
- Sürmeli A. (1997). *Anksiyete Kavramı ve Anksiyete Bozukluklarına Genel Bir Bakış*, C Güleç., E. Köroğlu (ed) Psikiyatri Temel Kitabı, Hekimler Yayın Birliği, Ankara.
- Şimşek, G. F., & Kavas, A. B. (). Flört Şiddetine Yönelik Tutum, Toplumsal Cinsiyet ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Aile Eksenli Şiddetten Sosyal Travmalara*, 158-173.
- Şimşek, G. F., & Kavas, A. B. (2018). Flört Şiddetine Yönelik Tutum, Toplumsal Cinsiyet Ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Aile Eksenli Şiddetten Sosyal Travmalara*, 158.
- Şimşek, G. F., & Kavas, A. B. (2018). Flört Şiddetine Yönelik Tutum, Toplumsal Cinsiyet Ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Aile Eksenli Şiddetten Sosyal Travmalara*, 158.
- Şirin, A., Kavak, O., & Ertem, G. (2003). Doğumhane Stajına Çıkan Öğrencilerin Durumluk-Süreklı Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi. *C.Ü. Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 7(1):27- 32.
- TDK, (2021). “Benlik”, <https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 28.12.2021).
- Tektaş, N. (2014). Üniversite mezunlarının kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (31.1), 243-253.
- Temple, J. R., Choi, H. J., Reuter, T., Wolfe, D., Taylor, C. A., Madigan, S., & Scott, L. E. (2018). Childhood corporal punishment and future perpetration of physical dating violence. *The Journal of pediatrics*, 194, 233-237.
- Tiller, J. W. (2013). Depression and anxiety. *The Medical Journal of Australia*, 199(6), S28-S31.
- Tuna, Ç. (2020). Ayrılma Anksiyetesi Bozukluğu Nedir? <https://www.erdempsiyatri.com/ayrilma-anksiyetesi-bozuklugu-belirtileri-ve-tedavisi-nedir>, (Erişim Tarihi: 28.12.2021).
- Turan, R. (2020). *Üniversite öğrencilerinde gönül ilişkisinde şiddete yönelik tutumlar ile toplumsal cinsiyet rolleri, bağlanma boyutları, benlik saygısı ve sosyal onay arasındaki ilişkilerin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi.
- Vagi, K. J., Olsen, E. O. M., Basile, K. C., & Vivolo-Kantor, A. M. (2015). Teen dating violence (physical and sexual) among US high school students: Findings from the 2013 National Youth Risk Behavior Survey. *JAMA pediatrics*, 169(5), 474-482.

- Van Ouytsel, J., Ponnet, K., & Walrave, M. (2017). The associations of adolescents' dating violence victimization, well-being and engagement in risk behaviors. *Journal of Adolescence*, 55, 66-71.
- Van Ouytsel, J., Ponnet, K., Walrave, M., & d'Haenens, L. (2017). Adolescent sexting from a social learning perspective. *Telematics and Informatics*, 34(1), 287-298.
- Wells, C. (1997). Stalking: The criminal law response. *Criminal Law Review*, 463-470.
- Williams, S. L., & Frieze, I. H. (2005). Patterns of violent relationships, psychological distress, and marital satisfaction in a national sample of men and women. *Sex Roles*, 52(11-12), 771-784.
- Wolfe, D. A. (2006). Preventing violence in relationships: psychological science addressing complex social issues. *Canadian Psychology/Psychologie Canadienne*, 47(1), 44.
- World Health Organization, (2002). *World Report on Violence and Health*. Geneva, Switzerland.
- Yandı, A. (2013). *Akademik ve Genel Benlik Algısı Envanteri'nin Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yardakçı, R., & Akyolcu, N. (2004). Ameliyat Öncesi Dönemde Yapılan Hasta Ziyaretlerinin Hastanın Anksiyetesi Üzerine Etkisi. *Hemşirelikte araştırma geliştirme dergisi*, 6(1), 7-14.
- Yıldırım, S. (2016). *Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Toplumsal Cinsiyet Tutumlarının Flört Şiddetine Yönelik Tutumlarına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi.
- Yıldırım, S., & Terzioğlu, F. (2018). Şiddetin farklı bir yüzü: flört şiddeti, etkileri ve etkileyen faktörler. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 21(4), 285-292.
- Yörükoğlu, A. (1993). *Gençlik Çağı Ruh Sağlığı ve Ruhsal Sorunlar*. 8.Baskı, İstanbul: Özgür Yayınları.

EKLER

Aydınlatılmış Onam Formu

Değerli katılımcı,

Bu araştırma İstanbul Gelişim Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı kapsamında Dr. Öğr. Üyesi Yücel Yılmaz danışmanlığında, Tuğçe Nur Durgun tarafından yürütülmektedir. Yüksek lisans programı bitirme tezi olarak hazırlanan bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalıp kalmama durumlarına göre benlik saygısı ve anksiyete düzeylerinin incelenmesidir.

Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır. Araştırmanın herhangi bir noktasında, herhangi bir gerekçe göstermeden anketi doldurmayı bırakabilir, araştırmaya katılmaktan vazgeçebilirsiniz.

Araştırmanın amacına ulaşması adına her bölümün başlangıcında verilen yönergelerin dikkatlice okunması, bu yönergelere göre soruların eksiksiz ve sizi doğru yansıtabilecek şekilde içtenlikle cevaplanması önemlidir. Soruların doğru veya yanlış olarak nitelendirilebilecek bir cevabı yoktur.

Tamamlanması yaklaşık 15 dakika sürecek olan bu araştırmada, sizden herhangi bir kimlik bilgisi istenmeyecek, araştırmacı tarafından verileriniz gizli tutulacak ve araştırma sonuçları kimliğinizle ilgili detay vermeden bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Araştırmadan toplanan veriler bireysel olarak incelenmeyecek, bir bütün olarak değerlendirilecektir.

Araştırma hakkında bilgi almak, soru sormak, görüş bildirmek isterseniz [redacted] e-posta adresine e-posta gönderebilirsiniz.

Araştırmaya yaptığınız değerli katkılarınız için teşekkür ederim.

Psikolog Tuğçe Nur Durgun

SOSYODEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Cinsiyet: Kadın Erkek

Yaş: 18-20 21-23 24-26

Sınıf: 1 2 3 4 5

Flört İlişki Durumu: Var Yok

Cevabınız Var ise Kaç Yıl: 0-1 2-4 5-7 8 ve üzeri

Cevabınız Yok ise Hiç Flört İlişkiniz Oldu mu? Evet Hayır

İlişkinizde Şiddete Maruz Kaldınız mı? Evet Hayır

İlişkinizde Şiddete Başvurdunuz mu? Evet Hayır

FLÖRT ŞİDDETİ TUTUM ÖLÇEĞİ

EKLER

EK-1 Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçekleri

Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Bir erkek kız arkadaşını aşağılamamalıdır.	1	2	3	4	5
2. Bir erkek kız arkadaşına ne yapması gerektiğini söylememelidir.	1	2	3	4	5
3. Bir kız, arkadaşlarıyla dışarıya çıkmadan önce erkek arkadaşına sormalıdır.	1	2	3	4	5
4. İlişkiler daima kızlar erkek arkadaşlarını memnun ettiklerinde yolunda gider.	1	2	3	4	5
5. Bir erkeğin kız arkadaşını tehdit etmesi için asla bir sebep olamaz.	1	2	3	4	5
6. Bazen erkekler ellerinde olmadan kız arkadaşlarına küfrederler.	1	2	3	4	5
7. Bir kız erkek arkadaşını memnun etmek için daima değişmelidir.	1	2	3	4	5
8. Bir kız daima erkek arkadaşının söylediğini yapmalıdır.	1	2	3	4	5
9. Bir erkek, kız arkadaşının her hareketini bilmek zorunda değildir.	1	2	3	4	5
10. Bir erkeğin kız arkadaşına küfretmesi için asla yeterince iyi bir gerekçe olamaz.	1	2	3	4	5
11. Bir erkeğin, çok sinirlendiğinde kız arkadaşına bağırması anlaşılabilir.	1	2	3	4	5
12. Bir erkeğin kız arkadaşına kötü konuşması olabilecek bir şeydir.	1	2	3	4	5
13. Bir erkeğin kız arkadaşına bağırıp çağırmasının asla bir gerekçesi olamaz.	1	2	3	4	5
14. Bir kız, eğer erkek arkadaşını rahatsız ediyorsa, arkadaşlarıyla görüşmemelidir.	1	2	3	4	5
15. Bir kız için her zaman erkek arkadaşının istediği şekilde giyinmesi önemlidir.	1	2	3	4	5
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Tutumlar Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Bir kız, bir erkek ona vurduğunda ondan ayrılmalıdır.	1	2	3	4	5

2. Bazı kızlar erkek arkadaşları tarafından tokatlanmayı hak eder.	1	2	3	4	5
3. Bir erkeğin kız arkadaşına vurması asla doğru değildir.	1	2	3	4	5
4. Bazen erkekler kendilerine hakim olmadan kız arkadaşlarını yumruklarlar.	1	2	3	4	5
5. Bir erkeğin kız arkadaşını itmesinin asla iyi bir gerekçesi yoktur.	1	2	3	4	5
6. Bazen bir erkek, kız arkadaşı onu sınırlendiğinde ona vurmaktan kendini alıkoyamaz.	1	2	3	4	5
7. Bir erkeğin kız arkadaşını tokatlamasının asla iyi bir gerekçesi yoktur.	1	2	3	4	5
8. Bazen kıskançlık erkeği öyle delirtir ki kız arkadaşını tokatlamak zorunda kalır.	1	2	3	4	5
9. Erkek arkadaşlarını aldatan kızlar tokatlanmalıdır.	1	2	3	4	5
10. Bazen aşk, erkeği öyle delirtir ki kız arkadaşına vurur.	1	2	3	4	5
11. Bir erkek, genellikle kız arkadaşı haketmedikçe onu tokatlamaz.	1	2	3	4	5
12. Eğer hak ediyorsa, bir erkeğin kız arkadaşına tokat atması normaldir.	1	2	3	4	5
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Bir kızın erkek arkadaşına küfretmesinin asla iyi bir gerekçesi yoktur.	1	2	3	4	5
2. Kızların erkek arkadaşlarına nasıl giyineceklerini söyleme hakları vardır.	1	2	3	4	5
3. Bir erkek daima kız arkadaşı ona ne yapmasını söylerse onu yapmalıdır.	1	2	3	4	5
4. Eğer bir kız, erkek arkadaşına bağırıp çağırırsa bu o erkeği gerçekten ciddi bir şekilde yaralamaz.	1	2	3	4	5
5. Kızların erkek arkadaşlarına ne yapmaları gerektiğini söyleme hakları vardır.	1	2	3	4	5
6. Bir erkek için, her zaman kız arkadaşının istediği şekilde giyinmesi önemlidir.	1	2	3	4	5
7. Bazen kızlar ellerinde olmadan erkek arkadaşlarına küfrederler.	1	2	3	4	5
8. Bir erkek, arkadaşlarıyla dışarıya çıkmadan önce daima kız arkadaşına sormalıdır.	1	2	3	4	5
9. Bir kızın erkek arkadaşına kötü konuşması olabilecek bir şeydir.	1	2	3	4	5
10. Bir kızın çok sınırlendiğinde erkek arkadaşına bağırması anlaşılabilir.	1	2	3	4	5
11. Bazen kızlar, erkek arkadaşlarının onları dinlemeleri için onları tehdit etmek zorundadırlar.	1	2	3	4	5

Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel ŞiddeteYönelik Tutum Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Eğer, hak ediyorsa, bir kızın erkek arkadaşına tokat atması normaldir.	1	2	3	4	5
2. Bir kızın erkek arkadaşını itip kakması çok da büyüülecek bir şey değildir.	1	2	3	4	5
3. Bazen kızlar kendilerine hakim olamadan erkek arkadaşlarını yumruklarlar.	1	2	3	4	5
4. Bazı erkekler kız arkadaşları tarafından tokatlanmayı hak eder.	1	2	3	4	5
5. Bazen bir kız, ona saygı göstereceğini diye erkek arkadaşına vurmaya zorundadır.	1	2	3	4	5
6. Bir kız genellikle erkek arkadaşı hak etmedikçe onu tokatlamaz.	1	2	3	4	5
7. Bir kız, erkek arkadaşı ne yaparsa yapsın ona vurmamalıdır.	1	2	3	4	5
8. Bir erkeğin kız arkadaşı tarafından tokatlanmasının asla bir gerekçesi yoktur.	1	2	3	4	5
9. Saç çekme bir kızın erkek arkadaşından intikam alması için iyi bir yoldur.	1	2	3	4	5
10. Bir kızın erkek arkadaşına tokat atması asla normal değildir.	1	2	3	4	5
11. Bazı kızlar, kendilerini dinletmek için erkek arkadaşlarını yumruklamak zorundadırlar.	1	2	3	4	5
12. Bir erkek, kız ona tokat attığı zaman o kızdan ayrılmalıdır.	1	2	3	4	5

ROSENBERG BENLİK SAYGISI ÖLÇEĞİ

1. Kendimi en az diğer insanlar kadar değerli buluyorum.	1	2	3	4	5	6	7
2. Bazı olumlu özelliklerim olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6	7
3. Genelde kendimi başarısız bir kişi olarak görme eğilimindeyim.	1	2	3	4	5	6	7
4. Ben de diğer insanların birçoğunun yapabildiği kadar bir şeyler yapabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
5. Kendimde gurur duyacak fazla bir şey bulamıyorum.	1	2	3	4	5	6	7
6. Kendime karşı olumlu bir tutum içindeyim.	1	2	3	4	5	6	7
7. Genel olarak kendimden memnunum.	1	2	3	4	5	6	7
8. Kendime karşı daha fazla saygı duyabilmeyi isterdim.	1	2	3	4	5	6	7
9. Bazen kesinlikle kendimin bir işe yaramadığımı düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6	7
10. Bazen kendimin hiç de yeterli bir insan olmadığımı düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6	7

Beck Anksiyete Ölçeği

Hastanın Soyadı, Adı:.....

Tarih:.....

Aşağıda insanların kaygılı ya da endişeli oldukları zamanlarda yaşadıkları bazı belirtiler verilmiştir. Lütfen her maddeyi dikkatle okuyunuz. Daha sonra, her maddedeki belirtinin BUGÜN DAHİL SON BİR (1) HAFTADIR sizi ne kadar rahatsız ettiğini yandakine uygun yere (x) işareti koyarak belirleyiniz.

	Hiç	Hafif düzeyde Beni pek etkilemedi	Orta düzeyde Hoş değildi ama katlanabildim	Ciddi düzeyde Dayanmakta çok zorlandım
1. Bedeninizin herhangi bir yerinde uyuşma veya karın-calanma				
2. Sıcak/ ateş basmaları				
3. Bacaklarda halsizlik, titreme				
4. Gevşeyememe				
5. Çok kötü şeyler olacak korkusu				
6. Baş dönmesi veya sersemlik				
7. Kalp çarpıntısı				
8. Dengeyi kaybetme duygusu				
9. Dehşete kapılma				
10. Sinirlilik				
11. Boğuluyormuş gibi olma duygusu				
12. Ellerde titreme				
13. Titreklik				
14. Kontrolü kaybetme korkusu				
15. Nefes almada güçlük				
16. Ölüm korkusu				
17. Korkuya kapılma				
18. Midede hazımsızlık ya da rahatsızlık hissi				
19. Baygınlık				
20. Yüzün kızarması				
21. Terleme (sıcaklığa bağlı olmayan)				

Toplam BECK-A skoru:.....